

† Andrei

*Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului*

Fântână nesecată de înțelepciune și mângâiere

A cum 80 de ani, pe 29 iunie 1936, avea loc la Cluj-Napoca instalarea în scaunul vlădicesc a episcopului cărturar, mai târziu Mitropolit al Ardealului, Nicolae Colan. Istoricii ne-au lăsat multe și importante amănunte legate de păstoria timp de 21 de ani la Cluj a acestui titrat ierarh, membru al Academiei Române, atât în vremuri bune cât și în vremuri grele.

Și, dacă în vremurile bune, mânuitor dibaci al limbii noastre fiind, a scris lucruri de folos, faptul că în vremurile triste ale cedării Ardealului de Nord s-a preocupat de o lucrare de mare importanță îl onorează. Este vorba de diortosirea și tipărirea la Cluj a Noului Testament. El apărea în anul 1942, iar nota lămuritoare tipărită la sfârșitul cărții o semnează Episcopul Nicolae Colan la praznicul Floriilor.

Zilele pe care le trăiau creștinii erau „de cumplită viforniță”, și în astfel de vremuri, căutau „cuvântul dumnezeiesc cu mai multă sete decât în zilele de pace binecuvântată”. Este știut faptul că în Ardealul cedat au rămas doar doi ierarhi români: Episcopul ortodox Nicolae Colan și Episcopul greco-catolic Iuliu Hossu.

Referindu-se la textul Noului Testament, îl numea „nesecată fântână de înțelepciune și mângâiere”. Dacă în primul moment se gândea să tipărească Noul Testament al Sfântului Andrei Șaguna, transliterat cu literă latină, până la urmă s-a hotărât la o diortosire nouă, pe care a pus-o la îndemâna credincioșilor. S-a folosit de versiunile anterioare românești, dar și unele străine ale Noului Testament, mergând, când a fost cazul, la originalul grecesc.

Și pentru vremurile noastre Scriptura rămâne „o nesecată fântână de înțelepciune și mângâiere”. Chiar dacă lumea se secularizează, Domnul Hristos e singura noastră șansă, iar lecturarea zilnică a unui capitol sau două din Noul Testament este salutară pentru viața noastră spirituală.

Nicolae Colan, pentru calitățile sale intelectuale, un an de zile a fost și Ministru al Educației Naționale, Cultelor și Artelor. Și lucrul acesta se petrecea, ținându-se cont de rolul educativ pe care îl avea Biserica. Și fără să vrei îți vine în minte o realitate contemporană tristă: tendința unor forțe oculte de a elimina Religia din învățământ. Noi știm că rolul educației religioase este unul extraordinar și, pe deasupra, știind că în vremea comunismului totalitar s-a eliminat orice preocupare religioasă din școală, prin bruma de cunoștințe pe care o oferim copiilor readucem oarecum lucrurile la normal.

Apoi nu trebuie să uităm că în 1942, când devenea membru al Academiei Române, lua locul marelui diplomat Nicolae Titulescu. Discursul de recepție a fost unul sugestiv: „Biserica neamului și unitatea limbii românești”. Unitatea de limbă și de neam a cultivat-o Biserica întotdeauna și o cultivă și acum. Numai că acum nu unitatea, ci diversitatea și pluralismul sunt în vogă. Suntem convinși că trebuie să-i iubim pe toți oamenii de sub soare, de orice orientare lingvistică sau religioasă ar fi, dar în același timp „trebuie să luptăm pentru credința dată sfinților, odată pentru totdeauna” (Iuda 1, 3).

Trebuie să menționăm că Părintele Profesor univ. dr. Alexandru Moraru i-a dedicat vlădicăi Nicolae Colan o monografie completă și voluminoasă, apărută la Cluj în 1989, intitulată „La răscruce de vremi, o viață de om: Nicolae Colan, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului 1936-1957”.

Am încercat să-i facem un mic medalion înaintașului nostru Nicolae Colan. N-am rezumat exhaustiv activitatea lui, dar, ce mi s-a părut mai important, dragostea față de Cuvântul lui Dumnezeu, am subliniat-o. Și, în același timp, la această aniversare rotundă ne răsună în urechi îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13, 7).

DIN SUMAR:

– Episcopul Nicolae Colan, așa cum l-am cunoscut

– **ACAD. HORIA COLAN**.....(p. 2)

– Episcopul Academician Nicolae Colan

– **PR. PROF. UNIV. DR. ALEXANDRU MORARU**....(p. 3)

– Hotarul strămoșesc – **ALEXANDRU NEMOIANU**.....(p. 3)

– O fărâmbă de indignare – **AUREL SASU**.....(p. 4)

– Episcopul Colan al Clujului - sufletul eparhiei

în timpul păstoririi – **PR. IUSTIN TIRA**.....(p. 6)

Episcopul Nicolae Colan, așa cum l-am cunoscut

Acad. Horia Colan

La împlinirea a 80 de ani de la întronizarea în scaunul arhieresc al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului a vrednicului de pomenire Episcop Nicolae Colan (1893-1967), viitor Mitropolit al Ardealului, mă simt onorat de posibilitatea oferită de a așterne câteva gânduri despre acest mare ierarh-cărturar, așa cum l-am cunoscut, ca membru atât de îndrăgit al familiei noastre. S-a născut, la sfârșitul secolului al XIX-lea, în Arpătac, azi Araci, de unde se trage neamul nostru, al Colanilor, o localitate situată la mijlocul distanței dintre Sfântu Gheorghe și Brașov și care a dat țării numeroase și importante personalități. Despre ierarhul, teologul, profesorul, publicistul, scriitorul și editorul Nicolae Colan au apărut mai multe lucrări, în primul rând prin grija părinților profesori clujeni Alexandru Moraru și Dorel Man, dar și a unor vrednici cercetători din Sibiu, București, Brașov, Sfântu Gheorghe ș.a.

L-am cunoscut, evident, încă din anii copilăriei, în vacanțele mele petrecute la Araci, la bunici, împreună cu ceilalți verișori și prieteni din familiile Rafiroiu, Cioflec și Nistor, familii înrudite cu familia Colan.

Știu că bătrânii satului își aminteau de copilul Nicolae Colan ca despre un copil obișnuit, și totuși atât de deosebit. Spuneau despre el că era harnic, modest, sociabil, un vajnic camarad de joacă și de scăldat la Olt, și nu uitau să adauge imediat că era „tare deștept”. Era un nelipsit „actor” pe scena Casei de Cultură din sat, alături de fratele său Gheorghe, tatăl meu. În fiecare an, la începutul postului, se afla printre cei care organizau tinerii în vederea colindatului. Peste ani, în cadrul conferințelor ASTREI, va vorbi despre frumusețea colindelor din satul natal. Participa cu drag la horele din sat. Atât în copilărie, cât și mai târziu, consătenii au reținut imaginea unui om bun la suflet, generos și foarte popular. Noi, îl iubeam pe unchiul Culiță încă de pe vremea când ne confecționa jucării. Mai târziu, episcopul Nicolae Colan a acordat constant sprijin tinerilor din Araci pentru școlarizarea lor, având obiceiul de a găzdui la Cluj, în fiecare vacanță de vară, elevi din satul natal. Cu toate înaltele responsabilități ce-i reveneau în viața publică românească, episcopul Nicolae Colan venea des în Araci – de regulă, de sărbători, de Crăciun și de Paști era nelipsit – iar mai târziu își va construi în curtea surorii sale Elena o cameră a sa, în care ani de zile a meditat și a creat în liniște. Îi plăcea să stea de vorbă cu oamenii, cu intelectualii, dar și cu oamenii simpli și cu copiii.

Legăturile ierarhului-cărturar cu ținuturile natale sunt multiple, iar dovezile lor nenumărate. Documentele vremii menționează vizita la Araci în 7 octombrie 1937 a regelui Carol al II-lea. Acesta a fost primit de Episcopul Clujului, Nicolae Colan, care, „într-o scurtă dar foarte entuziastă cuvântare prezintă schimbarea la față a satului datorată activității străjerești”.

Între anii 1938-40, după ce tatăl meu a fost numit prim-pretor la Cluj, elev fiind la Seminarul Pedagogic Universitar (Liceul Emil Racoviță) din Cluj (un timp numit și Liceul Școlii Normale Superioare), care era de fapt Liceul de Aplicație al Universității din Cluj, am avut posibilitatea să-l cunosc mult mai bine pe „unchiul Culiță” și să particip cu părinții și mătușile mele la slujbele de la grandioasa Catedrală Ortodoxă.

Atât în activitatea pastorală, cât și în mediul familial, în tot ceea ce spunea sau gândea, se vedea înțelepciune și bunătate. Așa cum îl descriu toți cei care l-au cunoscut, Vlădica Nicolae Colan era un om cu suflet mare, cu chip blând și iubitor, calm, senin, așa cum îi era firea, cu un

zâmbet plin de bunătate, un om de o mare discreție, modestie și sobrietate. S-a impus prin cultură, operă teologică, prestație culturală, printr-un curat și nobil patriotism specific generației făuritoare a României Mari, precum și prin alte calități morale și spirituale. Tînăr fiind, am apreciat dimensiunea cărturărească, statornicia în credința străbună, dragostea de neam și țară, frumusețea limbii române exprimată în predici, cuvântări și în opera scrisă.

După Dictatul de la Viena, în 5 septembrie 1940, împreună cu mama și sora mea Stela am luat drumul bejeniei, părăsind Clujul, într-un camion. Atunci, am privit cu lacrimi în ochi, de pe dealul Feleacului, orașul de pe Someș cu Catedrala Ortodoxă în care m-am simțit atât de fericit, plecând spre Sibiu, în drum spre Arad, unde tatăl meu a primit funcția de prim-pretor la Radna-Lipova, lăsându-l pe „unchiul Culiță” să înfrunte vitregiile acelor vremuri de tristă amintire, alături de celălalt ierarh român – Iuliu Hossu, să păstorească pe încercații lor credincioși.

Pentru românii din nordul Transilvaniei, Vlădica Nicolae Colan a fost în „cei patru ani, cât patru veacuri”, care au urmat Dictatului de la Viena, o „mare binecuvântare”. Mărturie stau, în acest sens, realizările obținute pe linie pastoral-misionară, culturală, școlară și socială. Prin lungi itinerare

PS Nicolae Colan în fața gării din Cluj, la sosirea sa pentru a fi instalat ca Episcop al Vadului, Feleacului și Clujului, 1936. În stânga sa se află Sebastian Stanca.

pastorale, de ordinul săptămânilor, adesea expus unor reale primejdii, cerceta parohie de parohie, învățând, mângâind, întărind și încurajând, întâlniri de care mulți români își amintesc și acum cu evlavie și recunoștință. A fost un autentic apostol al ortodoxismului și românismului strămoșesc și un veritabil conducător spiritual al românilor din Ardealul ocupat. Era în zilele acelea - așa cum arată părintele Gheorghe Papuc - „ca un Moise în mijlocul credincioșilor săi”.

În anul 1945 ne-am convins din nou de respectul său față de cuvântul scris, atât de convingător expus în discursul de primire în Academie cu titlul „Biserica neamului și unitatea limbii românești”. Nu puteam să nu îmi amintesc de acest moment când am fost primit și eu în Academia Română.

Student fiind la Timișoara, în 1947, am luat cunoștință de Memoriul autorităților locale și al intelectualilor vremii din Cluj, adresat Ministrului Învățământului, în care se solicita înființarea unei

Școli Politehnice la Cluj, cu trei facultăți. Lista celor 26 de semnatari începe cu Nicolae Colan, Episcopul Ortodox al Vadului, Feleacului și Clujului, și cu Iuliu Hossu, Episcopul Greco-catolic al Clujului.

După terminarea facultății, în 1950, mi-am început cariera didactică în calitate de asistent la Institutul Politehnic din Cluj (actuala Universitate Tehnică). Până la plecarea sa la Sibiu, în anul 1957, în scaunul arhieresc al Sfântului Mitropolit Andrei Șaguna, am avut din nou posibilitatea să fiu în preajma marelui ierarh. În timpul vizitelor făcute împreună cu familia la reședința eparhială, am avut posibilitatea să întâlnesc mari personalități ale vieții publice românești, precum: Ioan Lupaș, Silviu Dragomir, Ștefan Meteș, Iuliu Hațeganu, Teodor Naum, Veturia Goga și alții. Vizitele au continuat și la Sibiu și la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, unde unchiul meu s-a retras, după înrăutățirea stării sale de sănătate.

În acest context, țin să evoc devotamentul și spiritul de sacrificiu al verișoarei mele Ileana Leucă (Nana) - care a rămas lângă ilustrul său unchi, îngrijindu-l în anii când a fost bolnav - și al surorii sale Cornelia (Nela) Costea, împreună s-au îngrijit de cinstirea memoriei unchiului Culiță, după trecerea sa la cele veșnice, prin donarea unor bunuri ale marelui dispărut (cărți, documente, obiecte persoane), la Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” Recea, unde prin grija maicii starețe Cristina și a părintelui Ioan Iovan a fost amenajată o cameră memorială „Nicolae Colan”, și au donat documente de arhivă și Centrului Ecleziastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan” din Sfântu Gheorghe, instituție de cultură aflată în subordinea Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, unde s-a constituit fondul arhivistic „Familia Colan”.

Totodată, doresc să remarc demersurile întreprinse, după Decembrie 1989, pentru cunoașterea pilduitoarei sale activități pastoral-misionare, teologice, publicistice, editoriale, culturale și sociale puse în slujba Bisericii strămoșești și a neamului românesc. Pe lângă manifestările organizate de Arhiepiscopia Clujului, din inițiativa vrednicului de pomenire mitropolit Bartolomeu Anania și a Înalt-preasfințitului Andrei Andreicuț, Mitropolitul actual al Clujului, Maramureșului și Sălajului, menționăm pe cele organizate pe meleagurile natale, prin purtarea de grijă a mitropoliților Antonie Plămădeală și Ioan Selejan și a Preasfințitului Andrei Moldovan, Episcopul actual al Covasnei și Harghitei.

Din anul 1996, în Sfântu Gheorghe funcționează sus-amintitul Centru Ecleziastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, apoi Școala Generală „Nicolae Colan”, în incinta căreia s-a dezvelit bustul patronului spiritual al școlii, și există și strada Nicolae Colan în acest municipiu unde, anual, sunt organizate manifestări sub genericul „Zilele Nicolae Colan”, manifestări al cărui devotat organizator este dr. Ioan Lăcătușu, și la care am avut posibilitatea să particip, împreună cu importante personalități ale culturii și spiritualității românești. Astfel, putem spune că în zona natală, memoria unchiului meu, ilustru om de cultură al României, este păstrată cu venerație.

Sunt vii în memoria mea trei epoci mari legate de unchiul Nicolae Colan: mai întâi cea a copilăriei și a Clujului interbelic, care are pentru mine o grandoare deosebită prin prezența unei generații de oameni mari, făuritori de țară, de valori culturale și de instituții, personalități de excepție printre care se afla și acest membru marcant al familiei noastre, ierarhul Nicolae Colan. Rețin, apoi, anii de griji ai familiei noastre pentru soarta unchiului și a atâtor colegi, prieteni și cunoscuți rămași în Clujul ocupat (1940-1944) și memoria îmi păstrează a treia epocă, aceea a perioadei sibiene – o încununare a recunoașterii personalității sale, uns în funcția de mitropolit al Ardealului.

Mulțumesc organizatorilor care s-au gândit să marcheze cei 80 de ani de la întronizarea lui Nicolae Colan ca episcop la Cluj și astfel mi-au creat ocazia de a rememora câteva momente legate de unchiul meu, momente care m-au marcat profund de-a lungul vieții.

Tableta lunii

Hotarul strămoșesc

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan, USA

Nentru Neamul nostru românesc începutul și sfârșitul au fost și sunt Satul. Așadar ne putem întreba: ce înseamnă să fii parte a unui sat și, deci, să rămâi român?

Înseamnă să poți deschide ușa unei case căreia să îi spui "a noastră". Nu este doar casa ta, este casa celor din care cobori, a celor al căror chip îl porți pe față, a celor care îți bântuie visele, a celor care așteaptă Învierărea în mortăria de pe "cracul Bolgii". Mai înseamnă și bucata de pământ, zăbran, livagie, fâneață, în care strămoșii tăi au trudit, în care, copil, te-ai jucat, în care, ca june, poate ai văzut alesul sau aleasa inimii. Este pământul care, odată mai mult și odată mai puțin, a pus pe masă bucata de colesă sau pâine. Pentru care întotdeauna ne-am rugat și ne rugăm.

Casa strămoșească și pământul strămoșesc nu sunt ale "noastre", ale celor care pentru încă o vreme scurtă mai facem umbră pământului: ele sunt ale întregului neam din care coborâm: ieri, azi, întotdeauna.

Este o poruncă pe care o știm toți din prima clipă a înțelegerii: casa și pământul strămoșesc nu se vând! Nici odată, sub nicio împrejurare. Încălcarea acestei porunci te pune sub un fel de blestem în veșnicie.

Pot fi lude care își vând avutul strămoșesc, care își vând de fapt neamul. Ei vor primi cei 30 de arginți, dar nu se vor bucura de ei!

Cu orice preț, cu orice trudă, păstrați casa și pământul strămoșesc; odată vândute nu vor mai fi niciodată ale voastre sau ale copiilor voștri. Niciodată!

Stați strânși lângă vatra unde mai pâlpaie focul. Zile mai bune vor veni. Dar dacă veți înstrăina pământul și casa strămoșească, totul este pierdut pentru Neamul nostru. Îl veți condamna la uitare, și încă la uitare în rușine. Să nu fie așa!

Prețuit în mod deosebit de mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului (1920-1955), a fost trimis la studii de specializare teologică la Universitatea din Berlin, unde a audiat valoroși profesori ai timpului: Gustav Adolf von Deissmann, Adolf von Harnack, Werner Sombart ș.a., îmbogățindu-și cultura sa teologică.

Reîntors în țară, a fost numit secretar arhiepiscopesc la Sibiu (1921-1922), trecut apoi, în 1922, profesor provizoriu la Catedra de Studiul Noului Testament de la Academia Teologică „Andreiană”, unde a fost definitivat în 1924. Din 1928 funcționează și ca rector al aceluiași Institut până la intrarea sa în episcopat (1936).

În prima „etapă sibiană” a mai îndeplinit în mod exemplar și alte îndatoriri *bisericești, culturale și obștești*: membru al Consiliului arhiepiscopesc și mitropolitan, membru (deputat) în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului și în Congresul Național Bisericesc, membru al Comitetului central al Asociațiunii „Astra”, secretar general al Asociației clerului ortodox român din Ardeal „Andrei Șaguna”, președinte al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, președinte al Reuniunii române de muzică „Gheorghe Dima” din Sibiu și alte societăți de cultură națională.

Toate aceste misiuni nu l-au împiedicat să desfășoare și o intensă activitate publicistică. De fapt, debutul în presă l-a făcut încă din 1915, în *Gazeta Transilvaniei* din Brașov. La Sibiu a colaborat la *Telegraful Român*; a fost redactor responsabil al *Revistei Teologice*,

rămânându-i același nume de la botez, Nicolae, unul de mare rezonanță în creștinismul Răsăritean, dar și românesc.

A fost hirotonit întru arhierie la 31 mai 1936, în Catedrala mitropolitană din Sibiu și, o lună mai târziu, instalat la Cluj, la 29 iunie același an (1936), de ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel, ceea ce îi prevestea activitatea sa misionară intensă de mai târziu, moment de seamă petrecut în urmă cu opt decenii.

Ajuns în fruntea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului (care-și are rădăcini adânci în străvechile Eparhii de la Vad și Feleac) și-a pus „toată înțelepciunea” și priceperea în folosul Bisericii și al Neamului său, greu încercat în această parte de țară românească, de stăpâniri străine vreme de multe veacuri.

În urma nedreptului Dictat de la Viena din 30 august 1940, episcopul Nicolae Colan a fost singurul ierarh ortodox care „a rămas în teritoriul vremelnic ocupat” de horthyști, cârmuind duhovnicește pe credincioșii săi din Eparhiile *Maramureșului, Oradiei și Sibiului*, în condiții grele și umilitoare. Astfel a cucerit „cruciș și curmeziș” întinsa sa Eparhie, „îndrumând credincioșii” în „calea dreptei credințe și a iubirii de aproapele”. Ba, mai mult, episcopul Nicolae a reușit să împletească „firele bune înțelegeri, păcii și prieteniei cu cei de alt neam și de altă confesiune, lăsând amintiri de neuitat și câștigând simpatii trainice pentru Biserica noastră”, în ținuturile în care a păstorit în calitate de ierarh al Clujului.

Și în aceste condiții grele, vlădica Nicolae și-a continuat activitatea publicistică în: revista *Viața ilustrată*, foaia eparhială *Renașterea* și colecțiile *Cărțile vieții* (1937) și *Veniți de luați lumină* (1941). În prima colecție a publicat două lucrări: *Medalioane*, Cluj, 1940, 120 p., și o traducere: *Omul cel nou* de Emil Fiedler, Cluj, 1941, 150 p. Pentru nevoile sufletești ale românilor transilvăneni a tălmăcit „într-o neaoșă limbă românească” *Noul Testament*, care a apărut la Cluj în două ediții (în 1942 și 1945); în paginile revistelor, colecțiilor și foilor amintite, profesorul și episcopul Nicolae Colan a publicat zeci de articole, cronici, recenzii etc., fiind recunoscut și ca mare publicist al vremii, apreciat până în zilele în care trăim.

Între timp a deschis o școală de cântăreți bisericești la *Nușeni* (azi în jud. Bistrița-Năsăud), a îndrumat activitatea Academiei Teologice de la Cluj (din lipsă de personal didactic, între 1940-1944, însuși episcopul preda cursuri de Noul Testament), a susținut, apoi activitatea Tipografiei eparhiale și a înființat un liceu mixt ortodox la Cluj și două internate, de băieți și fete, fiind unul de seamă din acest important oraș cultural transilvănean.

Între anii 1938-1939 a fost ministru al Educației Naționale, Cultelor și Artelor, etapă în care a sprijinit progresul cultural românesc, instituțiile noastre bisericești, precum și ale celorlalte culte și etnii într-o țară cu adevărat democratică.

Fiind prețuit îndeobște „ca om de carte”, episcopul Nicolae Colan a fost ales în 1938 membru de onoare al Academiei Române, iar în 1943 membru activ, în locul marelui diplomat Nicolae Titulescu. Discursul de recepție al episcopului Colan: *Biserica neamului și unitatea limbii românești*, rostit abia în 1945, a fost apreciat în „termeni optimi” de fostul său profesor, academicianul Dr. Silviu Dragomir, istoric reprezentativ transilvănean și fiu vrednic al Bisericii noastre.

După instaurarea așa-zisului „regim democratic” din patria noastră, în 1947, episcopul Nicolae Colan și-a adus din plin contribuția la continuarea misiunii sale duhovnicești și românești pe meleagurile transilvănene, într-o lume greu încercată de stăpânirea comunistă, dar, în același timp, și la unificarea bisericească din 1948, din cuprinsul Eparhiei Clujului, an și de refacere a unității noastre de neam.

Între înfăptuirile lui de ordin gospodăresc, la loc de frunte amintim, între altele, înzestrarea Catedralei eparhiale de la Cluj cu o pictură corespunzătoare măreției ei, precum și introducerea încălzirii centrale în acest important lăcaș de cult, ce cuprinde și elemente arhitectonice din alte ținuturi românești.

După o rodnică misiune de peste două decenii, plină de tact și înțelepciune, episcopul Nicolae Colan (1936-1957) al Vadului, Feleacului și Clujului a fost ales mitropolit al Ardealului în 1957, păstorind la Sibiu, cu alte împliniri, vreme de un deceniu, în istoricul oraș în care și-a început rodnică sa activitatea didactică, cărturărească și națională, un adevărat model și pentru trăitorii zilelor noastre.

A adormit în Domnul la 15 aprilie 1967, după o aleasă arhierie de peste 30 de ani, fiind așezat spre odihnă veșnică în Cimitirul „Mitropoliților Ardealului” din Rășinari (lângă Sibiu), iar mai târziu, mutat în Cripta „Mitropoliților Ardealului” de la Mănăstirea „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus, jud. Brașov.

Teolog de seamă, orator vestit, condeier iscusit, patriot luminat, om drept, de o rară bunătate și blândețe, dăruit cu o deosebită delicatețe, finețe și sensibilitate sufletească, iată, doar câteva din calitățile ce creionează figura adevărată a acestui renumit arhierie al Bisericii noastre.

Episcopul Nicolae Colan. Tablou din colecția Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului; autor: Petcu Mircea Rareș.

unde s-a îngrijit de apariția colecțiilor de scrieri religioase *Biblioteca Bunului Păstor* și *Problemele vremii*; a publicat *Anuarele Academiei teologice „Andreiane”*; l-a ajutat pe mitropolitul Nicolae Bălan la ctitorirea și apariția colecțiilor de cărți teologice și bisericești apărute la Sibiu: *Seria Teologică*, *Seria Didactică*, *Popasuri Duhovnicești* și *Veniți la Hristos*; a publicat studii de specialitate, apreciate, dintre care menționăm: *Sf. Pavel către Filimon*, *Creștinismul și sclavia*, Sibiu, 1925, *Biblia și intelectualii*, Sibiu, 1929, *Cartea Sf. Apostol Pavel către Efeseni*. *Introducere*, Sibiu, 1929; a înființat revista de familie *Viața ilustrată* – 1934; a tradus în românește cartea lui Fr. W. Foerster, *Hristos și viața omenească*, Sibiu, ed. I, 2 volume, în 1925 și ed. a II-a, 1 volum, în 1946; a militat, prin scris, pe linie ecumenică, luând parte ca membru al delegației Bisericii noastre la Conferința organizației „Faith and Order” (Credință și Constituție) de la Lausanne – Elveția, în anul 1927, sau la altele, pe plan local, militând pentru apropierea dintre Biserici.

În anul 1934 a intrat în cler (fiind hirotonit diacon și preot celib), iar în următorul an (1935) a fost hirotesit protoiereu onorific, primind distincțiile legate de această treaptă bisericească, una de prestigiu în Biserica noastră.

În urma trecerii la cele veșnice a vrednicului episcop *Nicolae Ivan* (1921-1936), scaunul eparhial de la Cluj a rămas vacant. În locul acestuia, la 29 aprilie 1936, *Colegiul Electoral Bisericesc* din București l-a ales cu mare însuflețire pe protoiereu rector Nicolae Colan din Sibiu, ca episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului. Între timp a fost și călugărit,

Episcopul Academician Nicolae Colan al Vadului, Feleacului și Clujului (1936-1957) - Momente însemnate din viața și activitatea sa

Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru Moraru

Ntre vrednicii ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române din veacul al XX-lea, se numără și vlădica Nicolae Colan, care în urmă cu opt decenii, și anume la 29 iunie 1936, era instalat ca episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, cu scaunul arhieresc la Cluj. Pentru a ne reaminti cine a fost acest mare ierarh, vom evidenția doar câteva momente de seamă din viața sa, cu încercările și împlinirile sale din Transilvania de Nord, într-o vreme neprielnică Bisericii și Neamului nostru.

A văzut lumina zilei la 28 noiembrie 1893, în localitatea Arpăcat (azi Araci), jud. Covasna, într-o familie numeroasă de țărani evlavioși, cu stare materială modestă, mereu cu dorul în suflet în nădejdea izbăvirii de sub stăpânirea străină.

Școala primară a făcut-o în satul natal, iar cea secundară o începe la Liceul din Sf. Gheorghe, continuând apoi la vestitul Liceu „Andrei Șaguna” din Brașov, care a dat în cursul vremii cei mai mulți academicieni din țară. După terminarea liceului urmează cursurile Institutului Teologic – Pedagogic „Andreian” din Sibiu, iar apoi în timpul „pribegiei” sale dincolo de Carpați cele ale Facultății de Litere din cadrul Universității din București, unde și-a luat licența cu teza inedită: *Stilul lui Dimitrie Cantemir în scrierile lui românești*, valoroasă prin modul ei de abordare.

ALEXANDRU SURDU, *Publicistica Mitropolitului Nicolae Colan*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2013.

Despre mitropolitul cărturar Nicolae Colan s-a mai scris de-a lungul timpului, autori precum părinții profesori Alexandru Moraru¹ sau Dorel Man², sau istorici și literați precum Ioan Lăcătușu³ sau Luminița Cornea⁴, fiind adevărați specialiști în biografia lui. Cu toate acestea, există suficiente laturi ale vieții și activității lui ce nu au fost încă valorificate îndeajuns. Între ele se numără și publicistica lui, care, prin eforturile cercetătorului Alexandru Surdu, beneficiază acum de o cercetare monografică aproape, dacă nu chiar exhaustivă.

Cititorul care vede pentru prima dată titlul lucrării, respectiv: *Publicistica Mitropolitului Nicolae Colan*, ar putea fi tentat să creadă că este vorba despre o listă ce conține o înșiruire alfabetică sau tematică a tuturor publicațiilor ierarhului. Lectura acesteia îi va arăta însă că autorul nu se rezumă doar la activitate de reperțorizare a volumelor, studiilor, articolelor, eseurilor, predicilor sau recenziilor lui, ci oferă o prezentare comentată a activității de condeier a sa.

Structurat pe șase capitole mari, volumul este deschis de cuvântul profesorului Ovidiu Moceanu, de la universitatea brașoveană (pp. 5-8) și de introducerea autorului (pp. 9-11), în cadrul căruia acesta vorbește despre geneza temei⁵, își motivează alegerea și trasează principalele direcții de cercetare. Urmează apoi o scurtă trecere în revistă a vieții și activității lui publicistice (pp. 12-33), după care, începând cu cel de-al doilea capitol, autorul

se focalizează pe analiza anumitor aspecte tematice sau de gen ale publicisticii lui.

Astfel, capitolul al doilea (pp. 34-61) este dedicat particularităților scrisului lui Nicolae Colan și dimensiunii literare a acestuia. Autorul prezintă și analizează fragmente ale publicisticii sale din care reiese talentul său beletristic și reliefează importanța limbii române pentru el⁶. Cel de-al treilea este dedicat genului panegiric (pp. 62-103), specific cu precădere literaturii teologice, prezent din abundență în scrierile episcopului clujean, cel de-al patrulea încercărilor literare întreprinse de el (pp. 104-135), cel de-al cincilea interferenței dintre publicistică și literatură din opera publicată în paginile diferitelor reviste⁷ (autorul insistând aici asupra formelor publicisticii utilizate de el), iar ultimul

(pp. 198-260), diversității tematice a operelor lui.

În finalul lucrării se regălesc, alături de volumele, studiile și articolele publicate de către Nicolae Colan în timpul vieții sau editate postum, și câteva facsimiluri după articolele sau studiile ce poartă semnătura sau, sau fotografii cu el din timpul activității chiriarhale.

Lucrarea domnului Alexandru Surdu, o tentativă de restituire a unei părți a biografiei celui de-al doilea ierarh al reînființării eparhiei a Clujului, se constituie așadar, după cum se poate vedea, într-o întreprindere meritore ce își va găsi cu certitudine locul în rândul scrierilor de acest gen, contribuind la redescoperirea unei părți importante a istoriei bisericești și a literaturii publicate în spațiul acestei instituții în secolul trecut.

Ierom. Maxim Morariu

⁶ „Pentru Nicolae Colan limba națională se confundă cu însăși ființa națională: „Fără îndoială, limba este în primul rând mijloc esențial de înțelegere între fiii aceleiași nații. Dar limba națională este mai mult decât atâtea. Ea ascunde în sine, ca într-o cutie magică, întreaga viață a unui popor, cu trecutul lui cel mai îndepărtat, cu pământul care l-a hrănit și i-a încântat privirea, cu împrejurările sociale în care a viețuit, cu îndeletnicirile lui zilnice, cu credința care l-a mângâiat în vreme de restriște și care i-a îndrumat năzuințele, cu toată civilizația și cultura la care a izbutit să se înalțe, din treaptă în treaptă, de-a lungul veacurilor”, *ibidem*, p. 61. Cf. Alexandru Moraru, *op. cit.*, p. 571.

⁷ Aici, el vorbește despre diversitatea tematică și despre modul în care el reușește să alterneze aceste stiluri. Redăm mai jos un fragment din textul său: „De la momentul în care adolescentul debuta în publicistică, cu *Scrisoare lui Nistorel* și până când mitropolitul trimitea ultima pastorală - cu ocazia Învierii Domnului din 1967 credincioșilor de pe cuprinsul Ardealului, viața lui Nicolae Colan s-a înscris pe două coordonate: aceea a filologului, care vorbește și cultivă o dulce și corectă limbă românească, și aceea a teologului, care vorbește și propovăduiește prin toate faptele sale învățătura creștină. Cele două atribute ale formației marelui prelat se regăsesc în toată opera sa și, privind dintr-o perspectivă generală a vieții și activității sale, oricine poate conchiziunea că ele formează un tot unitar. De altfel, se regăsesc indisolubil legate în mai toate scrierile sale, și orice text așternut de el pe hârtie demonstrează menirea pe care i-a hărăzit-o Dumnezeu: slujirea limbii naționale și a credinței strămoșești cu toate valorile și obiectivele pe care le incumbă. Cele mai multe scrieri, indiferent de tematică, au apărut în seriialele la care a colaborat, pe care le-a condus sau le-a înființat, așa că nu trebuie să mire pe nimeni faptul că pe aceeași pagină sau în același număr al unei reviste se află un articol de fond, un eseu alături de un necrolog, o pastorală sau o cronică alături de un fapt divers, niște însemnări ș. a. m. d.”, Alexandru Surdu, *op. cit.*, pp. 136-137.

Breviter

O fărâmă de indignare

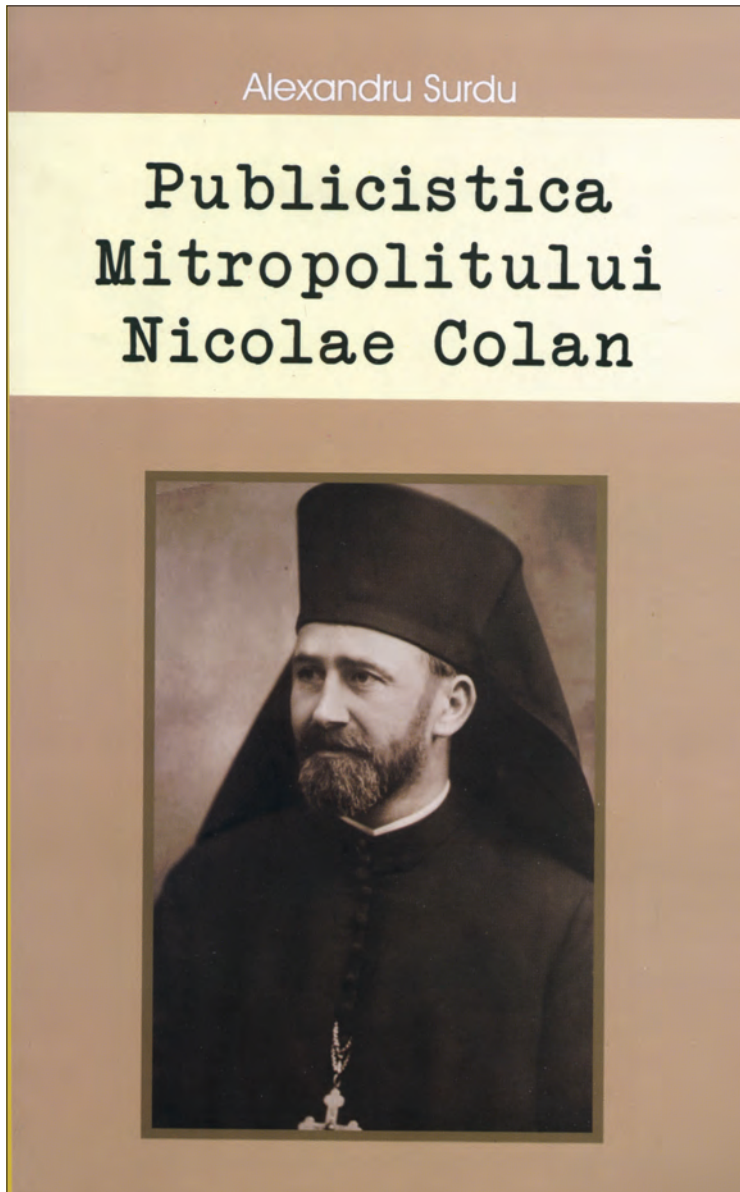
Aurel Sasu

S-a consumat destul de repede, cum era de așteptat, povestea manifestului politic al Trupeii „Taxi” (*Despre smerenie*), îndreptat împotriva Catedralei Mântuirii Neamului. Un fel de show publicitar cu treizeci și trei de personaje (în varianta nouă, șaiszeci și șapte), repetând fiecare, după puteri și cultura muzicală, invarianta onirică a partiturii: *Dumnezeu preferă lemnul și spațiile mici*. Mă interesează aici doar prezența inedită, între protagoniști, a lui Mircea Cărtărescu, omul vector, să-i spun așa, al videoclipului cu pretenții de sfioasă inocență. Să acceptăm, pentru o clipă, că, potrivit pateticului slogan instigator, Dumnezeu chiar preferă lemnul. Logic, rezultă că nu-i sunt pe plac, tot lui Dumnezeu, nici Notre Dame din Paris, nici Sagrada Familia din Barcelona, nici Domul din Köln, nici Catedrala „Saint Patrick” din New York, nici Catedrala Națională din Washington, nici Biserica „Sfântul Vasile” din Moscova, nici San Pietro din Roma, nici Catedrala de Cristal din Garden Grove (California) sau, cine știe, poate nici Sfânta Sofia din Constantinopol!

Teribilă prezumție a unor oameni de două ori aflați într-o eroare gravă: întâi, că marșul spre o mare cultură și respirație istorică amplă (l-am citat pe Emil Cioran) sunt de neconceput fără un sens al grandorii și al monumentalului, chiar dacă civilizația lemnului ne oferă atâtea dovezi de sublimă arhitectură a gândului, și doi, că rațiunea de a fi a unei biserici, mare sau mică, din vârf de munte sau din grotă, din marile aglomerări urbane sau din veșnicia liniștii nedeslușite nu e lemnul, piatra, sticla sau metalul, ci puterea, înțelepciunea noastră de a ne zidi în acel spațiu sacru, mare sau mic, fiecare în parte și toți împreună, „spre a fi lăcaș al lui Dumnezeu întru Duhul Sfânt” (Apostolul Pavel, *Efeseni*, 2:22). Fiindcă, Biserica nu e în sine o zidire, ea o primește sau nu prin râvnitorii darului duhovnicesc. În absența cărora, zadarnic este orice manifest.

Sincer, nu știu, la modul general, ce preferă Dumnezeu. Știu, în schimb, cu certitudine, că nu preferă limbajul silnic-trivial, blasfemia celor sfinte, travestiul freudian al imposturii, stratagema indecenței sau epuizarea în monstruoșitate a lui Mircea Cărtărescu din romanul *Orbitor* (ediție definitivă, 2007). O adevărată industrie a profanării și a ororilor emfatică, care explică, până la un punct, și susținerea proiectului insurgent al Trupeii „Taxi”. O șiretenie de ateism nociv și o atitudine hilar-psihotică față de valorile dogmei și ale credinței, pe care scriitorul le prezintă ca program de conștiință. Un ridicol al rafinamentului dizgrațios și al imaginației bovarice, pentru care mijloacele autorului par să fie inepuizabile. Iată-le în formula necenzurată a unui naturalism sanguinar, pentru reproducerea căruia cer, anticipat, suze cititorilor. Într-o bipolaritate perfectă, ne asigură prozatorul, „capul corespunde sexului”, între abjecție și slavă, omul este un „maț plin de fecale”, femeia este biopsia „organelor de lumină ale lui Dumnezeu”, îngerii, vai, îngerii lui Rilke, formele „desăvârșirii zilei dintâi”, sunt înzestrați, în *Orbitor*, „cu testicole de zirconiu”, lumea e „un nucleu epileptic”, bisericile, „mașini de călătorit în trecut”, religiile, „o schizofrenie eternă”, dumnezeirea, o gândire care gândește în termenii „nimicului abisal”, umanitatea trăiește în „orgasmul minții și-n silogisme fecundității, în sperma creierului și-n memoria ovarelor” etc. Năucitoare este autodefiniția autorului („Sunt creier care ejaculează și testicole gânditoare”; „mă aflu în abjecție, înaintând în jos printr-un jet de urină și spermă”), delirantă este imaginea mamei tăvălită pe pat de către soț și „hectarele de pulpe” ale celei ce i-a dat viață, totul scos la suprafață cu o obsesie falocentrică rar întâlnită în literatura română. Sigur, romancierul abuzează de toate lecturile și exagerările postmoderniste, fenomen căruia, în 1999, i-a dedicat o carte: omul e totul (aici bolgia pântecelor, onto-erotica ființei umane, perversitatea polimorfă, apologia orgasmică în conturul Reichian mai larg al eliberării trupului), în vreme ce umanitatea e un simplu câmp de ruine (urlat orbitor al apocalipsei).

Întrebare simplă! Poate autorul acestor anarhice fracturări de sensibilitate judeca ce-i place lui Dumnezeu? Probabil, atâtea vreme cât se hrănește din „noroiul vremii” (T. Arghezi) și atâtea vreme cât, incapabil să depășească biologia, rămâne nostalgicul mirosului de uter, incapabil să adere la vreun model de exigență a spiritului. Cum poate omul unor asemenea judecăți ignobile să bălbăie, fie și doar trei cuvinte, despre preferințele dumnezeirii? Opinia Trupeii „Taxi” îmi este complet indiferentă! Dar, când un scriitor de oarecare notorietate îl amestecă pe Dumnezeu cu văscozitatea viselor sale, și sexul este considerat un substitut al nemuririi înseamnă că ceva lăuntric s-a frânt și că argumentele minime morale au încetat. Iar când abjecția cu program („ar trebui să ne amintim cu testicolele”) primește girul colegilor de generație, problema mi se pare că iese de sub incidența literarului și intră sub cea a patologicului. Altfel nu-mi explic amuzantul verdict al lui Gabriel Liiceanu: De ce mai avem nevoie de un brand românesc, dacă-l avem pe Mircea Cărtărescu? Chiar, de ce? Doar să ne convingem, încă o dată, de tăria cenușii lui Iov? Să aflăm, mereu prea târziu, că nu-l putem, vorba filosofului, reduce pe Dumnezeu la nimic, doar fiindcă îi datorăm totul? Sau este vorba, pur și simplu, de eterna probă de neconformitate cu sine a intelectualului român? Era să spun a trădării, da, a trădării, care mă îndreptățește să repet: dați-vă la o parte, domnilor, să-mi vin puțin în fire!

¹ Alexandru Moraru, *La răscruce de vreme, o viață de om: Nicolae Colan, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului (1936-1957), după documente, corespondență, însemnări, relatări, impresii*, Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1989; Idem (coord.), *Omagiul Mitropolitului Nicolae Colan*, Editura Arhidiecezana, Cluj, 1995.

² Cf. Dorel Man, *Pastorație și istorie la episcopul Nicolae Colan în Transilvania (1940-1944)*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2007; Nicolae Colan, *Teologie și spiritualitate Ortodoxă - studii, articole, traduceri*, ed. Dorel Man, col. „Biblioteca Theologica”, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998; Idem, *Pastorale*, ed. Dorel Man, Editura Arhidiecezana, Cluj, 1995.

³ A se vedea, de exemplu: Ioan Lăcătușu (coord.), *Genealogia familiei Colan*, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2012.

⁴ Cf. Ioan Lăcătușu, Luminița Cornea, Ioan Luca, *Personalități ale orașului Covasna*, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2009. Lucrările lor se adaugă și altele, precum: Bogdan Andriescu, *Mitropoliții ai Ardealului: Nicolae Colan (1893-1967) - biobibliografie*, col. „Personalități”, Biblioteca Județeană „Astra”, Sibiu, 2009; Iosif E. Naghiu, „Biobibliografia P. S. Episcop Nicolae Colan al Vadului, Feleacului și Clujului, anii 1916-1936”, în *Revista Teologică*, XXVI (1936) nr. 11-12, pp. 407-409 et passim.

⁵ „Alegerea temei „Publicistica lui Nicolae Colan”, este cauzată și de o altă caracteristică a personalității prelatului ardelean. Numele său este legat de evenimente importante ce au marcat istoria Transilvaniei. Iar jurnalistică sa descrie aceste evenimente, reprezentând și astăzi mărturie cu valoare de document. Nicolae Colan a lăsat publicisticii o „moștenire” bogată, care ar merita să fie publicată în integralitatea ei, într-o colecție de aur. Prezentarea în detaliu poate constitui un material pentru realizarea în viitor a unei monografii exhaustive despre omul Bisericii și omul de literă Nicolae Colan. În pana sa am descoperit un autor și un verb profund variat, ce își pregătea cu minuțiozitate documentarea și care acorda o atenție deosebită formei și conținutului textelor semnate”, Alexandru Surdu, *Publicistica Mitropolitului Nicolae Colan*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2013, p. 10.

Thomas Merton și ecumenismul monahal

Protos. Benedict Vesa

În privire la locul și rolul său în lume, Thomas Merton afirma: „Am venit în lume. Liber prin fire, după chipul lui Dumnezeu, am fost totuși prizonierul propriei mele violențe și egoism, după chipul lumii în care m-am născut. Acea lume era imaginea iadului, plin de oameni ca și mine, iubind pe Dumnezeu, și, totuși, urându-L; născut să-L iubesc, trăind în schimb în frica celor înfometați fără speranță, certați cu sine”. Fraza sa autobiografică îl descrie într-un mod evident drept o personalitate puternică, dar contradictorie, care își trăiește existența la granița dintre credință și a-teism, lecturat ca separație existențială de Dumnezeu din pricina „legii trupului”, a materiei care se opune omului rațional, după chipul divin, deși adus la existență ca să iubească, atât pe prototipul său, cât și lumea întreaga și chiar și pe sine însuși. Atitudinea contradictorie cu referire la personalitatea sa a fost prezentă până la moartea lui, ba chiar și postum, mai ales pentru interesul și relația pe care a avut-o cu spiritualitățile orientale, de factură necreștină.

Thomas Merton se naște la 31 ianuarie 1915, în Prades, Franța. Înainte de intrarea în conventul trapist din Kentucky se dedică activității didactice. A publicat numeroase lucrări atât ca poet și eseist, cât și ca romancier. În istoria spiritualității contemporane s-a remarcat mai ales prin autobiografia sa „The Seven Storey Mountain” (Muntele cu șapte trepte).

Contextul istoric al vieții sale a fost marcat de atrocitățile Războaielor Mondiale, o atmosferă în totală contracție cu tematicile predilecte din scrierile sale, concentrate în jurul unei atitudini pacifiste, marcate de o spiritualitate angajată și responsabilă. Tatăl său, Owen Merton, a fost un imigrant din Noua Zeelandă, iar mama sa, Ruth Jenkins, aparținea comunității americane Quaker².

La câteva luni după ce se naște Thomas, părinții săi părăsesc Franța și se mută în Statele Unite. Familia sa se stabilește în cele din urmă în Douglaston, Queens, un cartier al New York-ului. Mama sa va muri de cancer, în 1921, când Thomas avea doar șase ani. Prin urmare, tinerețea și-o petrece călătorind împreună cu tatăl său, cu vizite periodice în America, la bunicii săi. În timpul adolescenței, Thomas va fi înscris la diverse școli private în Franța și Anglia, urmând, în cele din urmă, studiile la Clare College, Cambridge. În anul 1934, Merton părăsește Cambridge-ul și se întoarce în SUA la bunicii săi din New York, unde își va continua pregătirea academică la Universitatea Columbia. Această etapă a studenției cuprinde și convertirea sa la romano-catolicism. În această perioadă se dedică numeroaselor acte de caritate și se apropie tot mai mult de o religiozitate participativă. În 1941 intră în „Mănăstirea Ghetsimani”, în apropiere de Louisville, Kentucky, ce aparținea Ordinului Cistercian, unei comunități trapiste. Acolo, pe lângă noua sa vocație monastică, cea de scriitor va fi vizibil exprimată. Experiența sa în mănăstire a avut o influență serioasă asupra cunoașterii de sine și a evoluției sale spirituale. Încurajat de starețul comunității, Dom Frederic Dunne, conștient de inteligența și talentul său literar, acesta își va urma pasiunea pentru scris. Așa se face că Merton se va concentra pe traducerea de texte religioase și realizarea unor biografii ale sfinților pentru viața duhovnicească a mănăstirii.

Un scriitor prolific, din 1947 până la moartea sa prematură în 1968, Thomas Merton a scris și a publicat mai mult de 70 de cărți, două mii de poezii și numeroase eseuri, conferințe și comentarii. În 1948, Merton și-a publicat autobiografia sa și povestea încercării sale timpurii în credință, ce a dus la convertirea sa, „Muntele cu șapte trepte”. Scrierile sale par să dezvăluie transformarea lui dintr-un rănit introvertit pasionat într-un intelectual mai expansiv. În acest context, depășește zidurile mănăstirii printr-o implicare socială și chiar politică, promovând dialogul între oameni de diferite religii. În conștiința sa, întâlnirea cu Dumnezeu presupune, în consecință, întâlnirea și slujirea celorlalți. Pozițiile sale cu privire la activismul social și opiniile sale religi-

oase generoase i-au adus critici severe din partea unor catolici și non-catolici, care au pus la îndoială integritatea și devotamentul său. El însuși vorbește despre o convertire continuă, fapt care l-a condus la studiul religiilor din Asia, în special buddhismul Zen, în ultimii ani ai vieții sale. La 10 decembrie 1968, în timp ce participa la o conferință interconfesională în Bangkok, Tailanda, Merton, rănit de un ventilator electric, va părăsi această viață.

Thomas Merton a fost subiectul unui discurs al Papei Francisc la un congres în Statele Unite ale Americii, la 25 septembrie 2015. Omagiindu-l alături de Dorothy Day și Martir Luther King, acesta afirma: „Thomas Merton a fost o sursă de inspirație spirituală și o călăuză ghid pentru mulți oameni... a fost, mai presus de toate, un om al rugăciunii, un gânditor care a contestat certitudinile timpului său și a deschis noi orizonturi pentru suflete și pentru Biserică. A fost, de asemenea, un om al dialogului, un promotor al păcii între popoare și între religii”³.

Această caracterizare, cu valoare sintetică, exprimă limpede punctele forte ale spiritualității sale. Trei sunt direcțiile majore de acțiune. În primul rând, a fost un om al credinței, un contemplativ, „un om al rugăciunii, mai presus de toate”. El însuși se descrie ca un om al credinței în lume, chemat să identifice acolo semnele prezenței, vocii și dragostei Celui Atotputernic⁴. Dumnezeu este Cel care cheamă și omul răspunde înaintând pe propriul său drum, asistat de Dumnezeu Însuși. Nu neglijează deloc cel de-al doilea element obligatoriu pentru itinerariul său – pregătirea academică, doar că viața intelectuală este integrată în viața contemplativă. Acesta afirmă: „Contemplarea este forma cea mai înaltă a vieții intelectuale și spirituale a omului. Este acea viață, în conștiință maximă, activă în mod deplin, desăvârșit conștient de a fi viață.

Este rodul vieții, existenței. Este grație pentru darul vieții, al conștiinței, al existenței. Este înțelesul clar că viața și existența, în noi, derivă dintr-o Sursă invizibilă, transcendentă și infinit bogată. Contemplarea este mai presus de orice, este cunoașterea realităților acestei Surse”⁵. La această stare, afirmă în continuare, accede atât credința, cât și intelectul uman. Tipul de experiență spirituală de care se vorbește aici, pe linia Sfântului Grigore de Nyssa sau a Sfântului Dionisie Areopagitul, este descrisă în limbaj apofatic drept „a cunoaște fără a cunoaște”. Fără ca pregătirea de tip academic să fie negată, Thomas Merton o supune credinței sau, mai degrabă, o

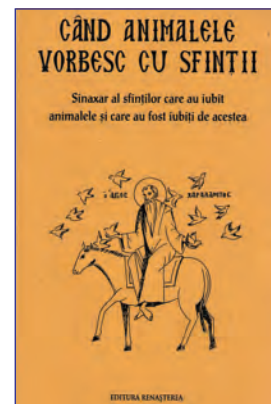
integrează credinței. Instrumentul credinței îl face ca să includă în logica umană rațiunile divine. Folosindu-se de talentul literar, dublat de conținutul profund al mesajului său, generat de o experiență concretă, lucrările sale îl fac unul dintre cei mai lecturați scriitori creștini din contemporaneitate și sursă pentru diverse convertiri, mai ales pentru curajul mesajului său și buna îndrăzneală de a interoga unele aspecte ale timpului său, care par să fi fost fixate și de neatins. Și tot acest demers, de dragul devenirii sale interioare și a lectorilor săi. Curajul său se extinde și în atitudinea față de cei din afara confesiunii sale, ba chiar și a religiei sale. Interesat de religiile orientale, mai ales în ultima parte a vieții sale, încearcă să identifice în acestea valori creștine care să susțină un ecumenism practic, pornind de la altitudini, practici sau trăiri interioare. Principiul definirii sale ca și monah catolic era exprimat cu precizie nu în baza metodologiei „against the others” (împotriva celorlalți), ci împreună cu ceilalți: „Dacă mă afirm ca un catolic pur și simplu prin negarea tuturor celorlalți, musulmani, evrei, protestanți, hinduși, budiști etc., în cele din urmă, voi găsi că nu a mai rămas mult pentru mine ca să mă pot afirma drept un catolic: și cu siguranță, nici o suflare a Duhului cu care să afirm acest lucru”⁶.

Pentru curajul credinței, profunzimea experienței și îndrăzneala dialogului deschis cu ceilalți, Thomas Merton a devenit sursă de inspirație spirituală și convertire interioară pentru mulți. Nu se prezintă drept un liniștit într-ale vieții, deși persoană consacrată unei discipline contemplative, ci mereu un căutător, un pribeag și un călător către zenitul divin, fără să ne lase măcar să înțelegem dacă a aflat ceea ce căuta, dacă a atins ceea ce nădăjduia. Într-o lume în care mulți par să caute acel ceva care să ne ofere certitudini și să ne scoată din confuzie, Thomas Merton rămâne un ghid care poate să indice un drum destul de verificat, ferit de surprize nenesesare și, totuși, unul curajos, provocator și optimist, deschis la prezența (C)celuilalt.

De vorbă, sfinți și animale

Menuț Maximilian

Când animalele vorbesc cu sfinții este titlul cărții apărute la Editura Renașterea, în traducerea diac. Florin Toader Tomioagă, un sinaxar al sfinților care a iubit animalele și care au fost iubiți de acesta. Apărut cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, volumul este dedicat în primul rând copiilor, dar și adulților, purtându-ne într-o lume de basm în care cei cu sufletul curat cunosc limba animalelor. Povestiri interesante care ne oferă posibilitatea de a afla date despre Vechiul și Noul Testament, dar și din bogăția literaturii patristice, de a ne familiariza cu termeni și expresii din limbajul bisericesc și monahal.

Prin aceste povestiri, biserica contribuie și la educația ecologică prin experiența trăită a sfinților săi. Să ne amintim că însuși Dumnezeu ne dă ca exemplu de viață anumite animale, spunându-ne să fim „înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbeii” (Mt. 10, 16).

Poveștile din carte pornesc de la o mănăstire, unde călugărițele au grijă de micuțele pisicuțe ale doamnei Psisina, cea care s-a trudit pentru a aduce pe lume micile ghemotoace. Măicuțele se roagă la icoana Sfântului Modest, protectorul animalelor, cel care

a salvat cinci perechi de boi a unei femei sărace și văduve după ce aceasta a făcut o cruce de fier și a fost sfințită de preoți. Maica stareță începe apoi, împreună cu măicuțele, un dialog despre legătura dintre sfinți și animale, care a pornit odată cu facerea lumii, atunci când, după ce pe cer erau soarele, luna și stelele, apele s-au umplut cu vietăți, păsări zburau deasupra pământului, iar prin cuvântul Domnului animalele s-au înmulțit. Stareța spune că animalele nu sunt existențe raționale deoarece nu au suflet și din acest motiv nu sunt create după chipul lui Dumnezeu, ele au doar duh de viață care atunci când mor se pierde. Animalele nu se pot ruga lui Dumnezeu, rugăciunea fiind un privilegiu al omului, însă au instinct care funcționează într-un grad mai mare decât la noi, ducându-le la autoconservare și la manifestarea sentimentelor de tandrețe. Dumnezeu a adus înaintea lui Adam toate animalele și atâta timp cât acesta s-a aflat în Grădina Edenului au trăit în armonie cu omul, ascultându-l. După căderea lui Adam și a Evei, animalele au încetat să mai vorbească, au scos ghearele, unele au devenit carnivore. Păcatul omului a atras în cădere întreaga creație. Am fost din nou salvați de la păcat prin corabia lui Noe, cel care a luat împreună cu el șapte perechi de animale curate (vițel, oaie, cerb), o pereche din cele necurate și șapte perechi din păsările cerului. În corabie toate animalele sălbatice erau blânde și-l ascultau pe Noe.

Impresionează povestea prezicătorului Vaarlam care, aflându-se pe drum este oprit brusc de măgăruș, care vede îngerul cu sabia ascuțită blocând drumul. Acesta bate animalul care începe să-i vorbească, însă până la urmă îngerul i se arată și lui și își regretă faptele. Animalele înțeleg uneori într-un mod minunat voia lui Dumnezeu și slujesc planului său pentru a evita păcatul. Să ne amintim că tot animalele au salvat mulți sfinți, precum este cazul Sfântului Ilie, cel căruia un corb i-a dus în pustie seara și dimineața pâine și carne timp de mai mulți ani, apoi Iona, cel care a primit misiunea de a vesti locuitorilor din Nineve drama prin care vor trece din cauza păcatelor lor, însă acesta a refuzat și a fugit pe o corabie. Atunci s-a pornit o furtună, iar oamenii, știind despre ce este vorba, l-au aruncat pe Iona în mare, rugându-l pe Dumnezeu să nu-i pedepsească și pe ei. Freamătul mării s-a potolit, iar Iona, aflat în mijlocul apelor a fost salvat de un chit în pânțelele căruia a stat trei zile și trei nopți, până a ajuns la mal.

Întotdeauna Domnul ne-a dat ca exemplu animalele pentru modul în care știe să aibă grijă de ele: „Priviți la păsările cerului le hrănește” (Mt. 6, 26). Cu atât mai mult va avea grijă de noi, cei care suntem fiii lui. Domnul l-a hrănit și pe cuviosul Pavel, cel care 30 de ani s-a hrănit în munți cu plante, trimițând în fiecare zi la el un corb cu o jumătate de azimă. În peștera în care locuia sfântul era și o leoaică cu doi puiți, care au crescut alături de sfânt și care-l ascultau ca niște copilași.

Sfântul Haralambie, la 103 ani, a fost batjocorit de împăratul roman Sever, care l-a urcat pe un cal după ce soldații l-au bătut, iar animalul a început să vorbească cu voce tare, certându-i pe aceștia. Sfântul Antonie cel Mare s-a instalat într-o fortăreață ruinată, reptilele de aici părăsind liniștita zonă, iar mai apoi a trecut Nilul pe spatele unor crocodili. Sfântul Simeon a fost ascultat de un urs, care făcea treabă la mănăstire în locul măgarului pe care l-a mâncat, iar profetul Daniel a avut o relație specială cu lei, care stăteau liniștiți la picioarele lui.

Acestea și multe alte lucruri le puteți găsi în Sinaxarul apărut la Editura Renașterea. O poveste agreabilă spusă de maica stareță a unei mănăstiri, care pare a fi un personaj din basmele de altădată.

¹ Începutul opereii sale biografice „The Seven Storey Mountain”.

² Quakeri este numele dat membrilor unei comunități protestante numite și *Societatea Religioasă a Prietenilor*, mișcare creștină înființată de puritanul englez George Fox la jumătatea secolului XVII. La începuturi, quakerii nu aveau preoți sau pastori socotind că Dumnezeu îl va inspira pe unul dintre membrii congregației să vorbească în numele Lui. Quakerii nu recunosc tainele oficiate de preoți, riturile și clerul, în general. Ei refuză prestarea jurământului și a serviciului militar.

³ http://en.radiovaticana.va/news/2015/09/24/when_pope_francis_mentions_thomas_merton/1174418.

⁴ Thomas Merton, *Semi di contemplazione*, Milano, 2006, p. 7-8.

⁵ Thomas Merton, *Semi di contemplazione*, p. 3.

⁶ *Conjectures of a Guilty Bystander*, 1967, p. 133.

Nicolae Colan despre Limba Română, în discursul de recepție de la Academia Română (28 mai 1945)

Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța

N perioada frământată ce a urmat celui de al doilea Război Mondial au existat și momente luminoase, despre care prea puțin ne amintim astăzi. Un astfel de moment a fost și primirea în Academia Română, ca membru titular, a Episcopului Nicolae Colan al Clujului, la 28 mai 1945. Legăturile ierarhului clujean cu Academia erau mai vechi, datând din 1938. Atunci când i s-a conferit calitatea de membru corespondent, calitate pe care și predecesorul său în scaunul eparhial al Clujului o dobândise în 1934. După câțiva ani, în plin război, mai exact în sesiunea din mai 1942, Academia Română, ținând cont de meritele ierarhului clujean, l-a ales membru titular al său, în locul cunoscutului diplomat și om politic Nicolae Titulescu, trecut la cele veșnice în martie 1941. Din cauza condițiilor specifice din timpul războiului, solemnitatea primirii efective a noului membru în Academie s-a desfășurat abia în luna mai a anului 1945.

Tema aleasă pentru discursul de recepție, *Biserica neamului și unitatea limbii române* este una deosebit de interesantă, care ilustrează în chip grăitor legătura existentă, în cazul poporului român, între Biserică, istorie și cultură.

În deschiderea cuvântului său, noul academician mulțumește pentru alegerea sa, dar arată în același timp că onoarea alegerii se răsfrânge din plin asupra Bisericii și asupra românilor din Transilvania de Nord, ce suferiseră timp de patru ani „cât patru veacuri” prigoana străină:

Chemarea mea mișcat adânc nu numai fiindcă mă privea pe mine, ci mai ales fiindcă ea se adresa unui slujitor al sfintei noastre Biserici, care ajutorul său a făcut nouă din neam în neam și care e menită să ne fie și în viitor mamă iubitoare – cum a numit-o Eminescu – neasemănată în bunătatea și grijnicia ei dintotdeauna.

Dar în chemarea cu care mă ați cinstit, eu am mai văzut un semn tot atât de mișcător: semnul iubirii și prețuirii D-voastre pentru frații mei din Ardealul de Sus, cari cu trupul lor înfipt în pământul strămoșesc, iar cu sufletul legat de cerul celor mai sfinte nădejdi, au rămas neclintiți și în ultimii patru ani – lungi cât patru veacuri... Ei au rămas acolo, ascultând de îndemnul liturgic al legii noastre: „Să stăm bine, să stăm fără frică (în fața oamenilor), să luăm aminte sfânta jertfă în pace a o aduce.

În continuare episcopul academician a evocat personalitatea celui în locul căruia devenea membru al înaltului for de cultură, omul politic și cunoscutul diplomat Nicolae Titulescu, în cuvinte pline de căldură:

Faima adormitului întru Domnul nu a așteptat discursul meu, după cum nu-l va aștepta nici pe-al altuia. Pentru că Nicolae Titulescu a intrat de mult în conștiința obștii românești și europene ca un eminent om de știință, ca un credincios zăvod al dreptății neamului nostru de pretutindeni și ca un iluminat apostol al păcii și buneii învoiri între toate neamurile pământului.

După această parte introductivă, plină de tâlc, Prea Sfințitul Nicolae trece la tema principală a cuvântului său, făcând referire la trăsăturile unui popor, pe care limba le poate dezvălui:

Fără îndoială, limba este în primul rând cel mai de căpetenie mijloc de înțelegere între fiii aceleiași nații. Dar limba națională este mai mult decât atâta. Ea ascunde în sine, ca într-o cutie magică, întreaga viață a unui popor, cu trecutul lui cel mai îndepărtat, cu pământul care l-a hrănit și care i-a încântat privirea, cu împrejurările sociale în care a viețuit, cu îndeletnicirile lui zilnice, cu credința care l-a mângâiat în vremi de restriște și care i-a îndrumat

năzuințele, cu toată civilizația și cultura la care a izbutit să se înalțe, din treaptă în treaptă, de-a lungul veacurilor.

Din felul în care este prezentată această problemă, putem deduce că limba unui popor conține în ea ceea ce azi am putea numi o „informație genetică” referitoare la însușirile definitorii ale respectivei națiuni. În același mod, referindu-se la istorie, afirmă că prin studierea limbii pot fi lămurite aspecte mai puțin cunoscute din trecut, asupra cărora nu avem alte documente:

Pe tărâmul istoriei, studiul limbii a fost în stare să arunce lumină asupra unor probleme care, în lipsa altor dovezi, ar fi rămas cel puțin obscure, dacă nu chiar acoperite de vălul unei taine de nepătruns. Adevărul acesta se poate verifica în istoriografia oricărei națiuni și el a fost verificat și în studiul istoriei noastre, unde învățații filologi români și străini, prin cercetările lor pline adeseori de o mucenicească migală, au ajuns la concluzii dintre cele mai elocvente pentru lămurirea unor întrebări ale istoriei noastre. E destul să amintim în această privință prețioasa contribuție a filologiei la lămurirea originii creștinismului nostru, la desvelirea originii noastre etnice, la a neîntreruptei noastre dăinuiri pe strămoșescul pământ al Daciei..., sau la a osebitelor îndeletniciri ale părinților noștri celor de demult.

Pe lângă informațiile despre trecutul, împrejurările sociale ale vieții, îndeletnicirile specifice, civilizația

și cultura specifice vorbitorilor unei limbi, aceasta, limba, mai este, după cum afirma ierarhul clujean, și o oglindă a sufletului unui neam. Prin urmare o exprimare limpede indică un suflet curat, în timp ce o exprimare întortocheată și confuză poate ridica semne de întrebare asupra vorbitorului:

Limba e oglinda curată și a sufletului unui popor, a însușirilor de temelie, care îi definesc firea și caracterul; e cartea deschisă a năravurilor lui bune și rele. O frază limpede și lipsită de zorzoane este oglinda unei gândiri disciplinate și a unui suflet deschis, fără ascunzișuri și fără fumuri; după cum o propoziție confuză și încărcată cu inutile podoabe stilistice de obicei e dovada unei minți zăpăcite și a unui caracter în care fudulia e șef de orchestră. Poate de aceea, de câte ori am prilejul să stau de vorbă cu un frate prea încurcat sau prea încărcat la graiu, îmi vine să întreb: oare cât de curată este românitatea lui? Căci Românul nu e nici zăpăcit nici fudul.

Prea Sfințitul Nicolae arată că existența națiunilor și a limbilor naționale este consfințită și pecetluită de Însuși Duhul lui Dumnezeu:

Dacă națiunile și expresia lor cea mai autentică, limbile, nu ar fi decât realități naturale – și ele încă și-ar avea dreptul la existență liberă și nestânjenită. Ci iată că Ziditorul a toate a pecetluit acest drept și în chip osebuit, cu pecetea Duhului Sfânt, Care S-a pogorât în ziua de Rusalii asupra ucenicilor Domnului. Căci... la cele dintâi Rusalii creștinești s-au petrecut două lucruri minunate. Întâiul este că Duhul Sfânt pogorându-Se asupra învățăceilor lui Iisus i-a luminat și i-a întărit... iar al doilea lucru petrecut la praznicul Rusaliilor este minunata pecetluire a dreptului la existență al limbilor și prin ele al națiunilor de pe pământ... Duhul Sfânt n-a făcut vreodată deosebire între națiile mici și națiile mari, nici între cele «de neam prost» și cele «de neam ales». El n-a făcut vreodată deosebire între națiile «cu trecut glorios» și cele cu trecut mai puțin glorios după socoteala veacului acestuia, ci le-a învăluit pe toate în căldura aceleiași iubiri.

După aceste considerații, vorbitorul trece la cea de a treia parte a discursului său, în care se referă la rolul pe care Biserica Ortodoxă și reprezentanții ei l-au avut în crearea și consacrarea limbii române literare și prin ea în edificarea unității noastre naționale. Pornind de la cuvintele Sfântului Apostol Pavel din I Corinteni 14, 19 conform cărora este preferabil a folosi în Biserică cuvinte puține, dar înțelese de ascultători, decât mulțime de cuvinte în limbă străină, vlădica Nicolae face referire la vremurile în care

pe urma unor împrejurări potrivnice învățaturii celei drepte, s-a sălășluit în suflete credința deșartă că dintre toate limbile pământului numai unele – evreiasca, greaca, latina și slavona – ar fi hărăzite de Dumnezeu să cuprindă și să vestească în lume lumina Evangheliei Domnului, celelalte graiuri fiind prea «proaste» pentru a se învrednici de această neasemănată cinste.

Trecând veacuri întregi în care lumina cunoștinței a fost ținută sub obroc, s-au ivit în secolul al XVI-lea

niscăi preoți sau călugări din părțile Țării voivodale a Maramureșului, care au întors din slavonie pe românie câteva frânturi din Noul Testament. Aceste frânturi... au o însemnătate din cale-afară de mare, pentru că ne îmbie puțința de a afla în ce graiu se înțelegeau între olaltă înaintașii noștri de acum aproape o jumătate de mileniu.

În același veac al XVI-lea este pomenit harnicul diacon Coresi care a scos de sub tipar, ajutat fiind și de preoții bisericii Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului, un șir de cărți românești de slujbă și de învățătură. Secolului următor îi aparțin domnitorii luminați și sprijinitori ai culturii Vasile Lupu în Moldova sau Matei Basarab, Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu în Țara Românească; mitropoliții Varlaam și Dosoftei ai Moldovei, Ștefan și Teodosie ai Ungrovlahiei, Simion Ștefan al Transilvaniei.

Vorbitorul mai afirmă despre cărțile românești care au văzut lumina tiparului între începutul secolului al XVIII-lea și prima jumătate al celui de al XX-lea (până la Biblia tradusă de Patriarhul Nicodim Munteanu, împreună cu preoții Gala Galaction și Vasile Radu) că și-au înălțat prestigiul literar pe trainicul soclu al graiului din Biblia lui Șerban.

Spre finalul discursului său, ierarhul clujean trage concluzia că limba română, plămădită și dezvoltată în Biserică, este așezată la baza unității noastre naționale. Pe de o parte instinctul nostru național a sprijinit dezvoltarea limbii, dar în același timp limba română a contribuit esențial la transformarea instinctului național în adevărată conștiință de neam.

Expunerea făcută de Episcopul Nicolae Colan al Clujului la primirea ca membru titular în Academia Română face o trecere succintă prin istoria limbii române, subliniind în același timp rolul determinant pe care Biserica Ortodoxă l-a avut în procesul de dezvoltare și pătrundere a limbii noastre în uzul curent, în contextul istoric și cultural românesc.

Episcopul Nicolae Colan al Clujului - sufletul eparhiei în timpul păstoririi

Pr. Iustin Tira

Nicolae Colan, născut la 28 noiembrie 1893, în Aracii Crasnei, dintr-o familie numeroasă și modestă, de țărani evlavioși. „Tata avea mai mulți copii decât iugăre de pământ”, spunea cu umor-i binecunoscut viitorul episcop și academician. Despre viața și lucrarea sa didactică, scriitoricească și arhierescă-misionară s-au scris lucrări reprezentative de către cadre didactice de specialitate din cadrul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Amintim aici cele 5 (cinci) volume elaborate și tipărite de către Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru Moraru și cele 3 (trei) volume editate sub îngrijirea Pr. Conf. Univ. Dr. Dorel Man. Cei interesați de viața și activitatea ilustrului episcop - cărturar își pot îndeplini dorința parcurgând cele peste 3000 de pagini din lucrările amintite mai sus.

Acum, la ceas aniversar, la împlinirea a 80 de ani de la alegerea, hirotonirea și instalarea în tronul eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, a teologului și cărturarului Nicolae Colan, aș supune atenției cititorilor două din însușirile omului și arhierelui Nicolae. Și anume: pe cea de iubitor de muzică și pe cea de iubitor de flori și copii.

„Omul iubitor de muzică nu poate fi un om rău” – spunea într-o împrejurare profesorul Nicolae Colan – după cum nu poate fi rău omul care îndrăgește florile și copii”.

Nicolae Colan era nu numai un „iubitor de muzică”, ci și un cunosător de muzică, un foarte priceput dirijor și un bun instrumentist. Ca elev al Liceului „Andrei Șaguna” din Brașov era dirijorul corului elevilor liceului șagunian, iar în vacanțele școlare a organizat, în satul natal, un cor pe patru voci cu tineretul din sat.

În anul 1915, ca student al Academiei „Andreiene” din Sibiu, împreună cu colegul său I. Gherghel (viitor profesor la Academia Comercială din Brașov) a cântat în duet la vioară, în cadrul unui concert studentesc. După concert, un domn din public, felicitându-l pe studentul Nicolae Colan, i-a spus: „Strașnic ați cântat”, la care un coleg hâtru, se amestecă în discuție: „Acum doar s-a alintat, căci după cum ați văzut a cântat cu mâna stângă. Dar să-l vedeți când cântă cu mâna dreaptă” (Vezi: „Viața Ilustrată”, anul XI, nr. 1/ianuarie 1944, p. 35).

În pribegia din Basarabia (1917-1918), după ce refugiații au primit dreptul de a oficia Sfânta Liturghie în limba română, studentul Nicolae Colan a transcris din memorie Liturghia pentru cor bărbătesc, de Gheorghe Dima, pe care apoi a cântat-o cu corul înființat și dirijat de el și alcătuit din refugiații români. În scurt timp corul tânărului teolog Colan rivaliza cu reunitele coruri rusești, spre bucuria bieților români. Ca profesor și rector al Academiei „Andreiene” din Sibiu Nicolae Colan a fost și președintele „Asociației corale „Gheorghe Dima” din Sibiu până la venirea în scaunul episcopal de la Cluj.

Ca episcop al Vadului, Feleacului și Clujului a înființat „Școala de Cântăreți Bisericești” de la Nușeni, județul Bistrița-Năsăud. Din păcate, în anul 1942 școala a fost desființată de autoritățile maghiare ale acelor vremuri, iar încercările de a o reînființa au eșuat. În toamna anului 1940, ca urmare a politicii de după cedarea Ardealului de Nord (expulzări,

Episcopul Nicolae împreună cu prima promoție de elevi ai Școlii de Cântăreți Bisericești de la Nușeni (1936). La dreapta Episcopului, primul din stânga, rândul de jos: Pr. dr. vicar Vasile Sava; al doilea pe rândul de jos

arestări, internări în lagăre de muncă), Corul Catedralei din Cluj s-a desființat. Din inițiativa, cu susținerea și participarea personală a vlădicului Nicolae Colan și cu concursul consilierului eparhial preot Laurențiu Curea, Corul a fost reînființat. Episcopul Nicolae participa la repetițiile corului ca un cunosător într-ale muzicii, nu numai ca un iubitor al muzicii (Vezi: Nicolae Neaga: „Episcopul Nicolae Colan și muzica bisericească” în „Viața Ilustrată”, anul XI, nr. 1/ianuarie 1944, p. 36).

Cea de-a doua însușire a sufletului episcopului Nicolae Colan pe care doresc să o menționez este cea de „iubitor de flori și de copii”. Cel ce va avea răbdarea și curiozitatea de a răsfoi revista „Viața Ilustrată”, înființată și tipărită de profesorul, iar apoi episcopul Nicolae Colan vreme de 11 ani (1934-1944), din imaginile ce însoțesc textele revistei și din materialele ce vorbesc despre copii și tineri, va înțelege ce loc important ocupau florile, copii și tinerii în inima cărturarului și vlădicului Nicolae.

„Așa l-am cunoscut pe vlădicul nostru – scria profesorul Valeriu Vlad – colidător printre copiii cărora le împarte zâmbetul și darul cuvântului ales, lăsându-i fiecăruia un semn de dragoste și o treaptă de înălțare spre Domnul. Copiii i-au dat și ei buchetele de flori și mai ales luminile bucuriei și iubirii din privirile lor” („Viața Ilustrată”, anul XI, nr. 1/ianuarie 1944, p. 12).

Inima iubitoare de copii a episcopului Nicolae, care în fond era iubirea de puritate, de stare angelică, se vede impresionant de limpede din scrisoarea adresată unei copile, orfană de tată, care, bolnavă fiind, și l-a dorit la căpătâi pe cel ce-l iubea foarte mult. A fost, a stat de vorbă cu ea, iar după ce „s-au săvârșit toate” i-a scris o scrisoare pe care a publicat-o în revista Viața ilustrată (anul XI, nr. 8/august 1944, p. 24) sub unul din pseudonimele literare: D.P., adică Dinu Pajură. Iată scrisoarea:

RORICA DRAGĂ

„Nici nu mi-am dat seama atunci, că trecuseră două luni de zile fără să ne vedem. Eram copleșit de treburi și nici nu știam că ești bolnavoară.

De aceea, când mi-ai trimis vorbă că dorești să mă vezi, de îndată am venit la păticul tău.

Te-ai bucurat mult de revederea noastră. Și eu m'am bucurat, dar bucuria mea era umbrită de durerea pe care tu n'ai putut-o citi din ochii mei. Iar când te-am văzut cu câtă dragoste sărutai iconița pe care ți-o adusesem, puțin a lipsit să nu mă podidească lacrimile. N'am plâns totuși, Rorica dragă, fiindcă nouă, celor vârstnici, nu ne e îngăduit, ca vouă, să plângem când ne vine. Îndesebi mi-ar fi fost rușine să plâng în fața ta, care erai plină de nădejdi că în curând o să te faci bine. Nu te rugai oare, cu îngereasca ta neprihănire și nu se ruga oare buna ta mămică, ziua și noaptea, ca Dumnezeu să îndurările să-ți îmbujoreze din nou obrăjorii? Și nu ți-a spus oare nenea doctoru că iar o să te faci sănătoasă?

Dar Părintele ceresc, care rostuieste lucrurile lumii acesteia adeseori împotriva dorințelor omenesti, a vrut altfel. El te-a chemat la Sine, ca despărțindu-te vremelnice de mămică ta scumpă să regăsești acolo pe tăticul tău drag și să te bucuri de neapusa lumină și frumusețe a împărăției lui Dumnezeu, în al cărei adăpost nu pătrund bombele ucigătoare ale fiilor veacului acestuia. Nu te voi uita niciodată, Rorica dragă; nu-ți voi uita niciodată îngereasca credință în viață și muceniceasca seninătate în fața morții. Ne-ai spus tuturor să ne rugăm pentru tine. Dar nu tu ai trebuință de rugăciunile noastre, ci noi avem trebuință de rugăciunile izvorite din neprihănită ta inimioară. Și ne mângâiem cu nădejdea că prin rugăciunile tale și ale tuturor celor curați ca tine, Dumnezeu milelor va izbăvi și sufletele noastre îndurate. D.P.”

Universitarul, academicianul și arhierul a găsit timp și disponibilitatea inimii pentru a împlini dorința unei copile ce se apropia de marea trecere, de a o binecuvânta și însoți cu răgăciunea și dragostea de părinte duhovnicesc în călătoria ei spre ceruri. Fericit trebuie să fie în fața Părintelui ceresc un astfel de arhieru!

Însușirile de care am pomenit în rândurile de mai sus își au izvorul în convingerea profesorului-teolog Nicolae Colan, mărturisită într-o împrejurare înainte de a deveni arhieru: „Episcopul este sufletul eparhiei. De la el pleacă inițiativa salutare, bunele îndemnuri și înțelepte vorbe pentru o rodnică viață duhovnicescă a credincioșilor. Minteia lui îndeamnă, inima însuflețește, voinea lui stăruitoare împinge clerul și poporul spre înfăptuiri creștinești, iar ochiul lui ager, care vede departe, supraveghează cu o neostenită trezvie toată viața obștească din cuprinsul eparhiei” (din Revista „Renașterea” anul XIV, 1936, nr. 18, p. 2).

Vreme de 21 de ani, sub stăpânire și asupra străină, sub ororile războiului mondial și sub prigoană comunistă, episcopul Nicolae Colan a fost sufletul eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, precum și al tuturor românilor ortodocși din Ardealul de Nord.

Din partea celor de astăzi, recunoștință și rugăciune cu iubire fiască.

O inimă pentru toți

Aurel Sasu

ucrările Manuelei Botiș sunt o cuprindere, în sfințenie, a necuprinsului și o bucurie a odihnei omului întru Hristos. Caracterul lor liturgic stă în sugestia de ritual perpetuu și de celebrare nevăzută a tainei. O frumusețe în care simbolurile tradiției creștine obligă vederea să se caute lăuntric într-un dincolo al luminii din lumină. Elementele de ornamentică bisericească, de iconostas în primul rând, pun în valoare o interioritate care se vorbește pe sine, ca sublimă prezență a chiar misterului divin. Un fel de a fi al gândului și al sufletului în proximitatea credinței, arătată nouă prin veșnicia clipei încremenite în imaginea de cer deschis. Manuela Botiș este poeta extraordinară a unui proiect de gândire teoretică, bazat pe adevărul că suntem egal și simultan cuprinși în necuprinderea dragostei divine. Simbolurile fundamentale sunt ale calvarului/Învierii și ale teologiei mântuirii. Deschiderea pieselor sale spre metafizic implică admirația, omeneste vorbind, necenzurată în relația de iubire liberă și infinită cu Dumnezeu. De unde și percepția că, în conturul abia ghicit de exaltare mistică, ele își epuizează semnificația ultimă în revelația unui Tot universal: crucea (semn al Centralității; „Dumnezeu cel totul între toate”, Apostolul Pavel), cercul (ideogramă a cerului), pătratul (raiul divulgat al celor de jos), octogonul sau steaua în opt colțuri (veșnicia trecerii înspre pământul nou) și, evident, triunghiul sugerat al Sfintei Treimi, discret adăugat în economia imaginii. Înscrierea succesivă unele în altele a acestor reprezentări, ca într-o punere în abis (crucea în cerc, cercul în pătrat, pătratul în octogon etc.) se întâlnește, nu întâmplător, cu enunțul lui Anaxagoras: „Totul se află în Tot” (biblic: „Tatăl este întru Mine și Eu întru Tatăl”). Ceea ce face Manuela Botiș, cu rezultate remarcabile, este deconstructura arhetipurilor într-un context mai larg al cosmosului creștin.

Nu e nimic pragmatic în arta ei decorativă, totul e subtil – speculativ și discret – spiritual, până la a da exponatelor aerul hieratic de joc al ideilor pure. O artă a esențelor, în care elementul religios reface, dincolo de aparențe, coerența lumii risipită agresiv în izolare și adversitate. În recenta expoziție, deschisă la Casa Universitarilor (19 mai), sunt prezentate peisaje elene transfigurate în blânde stări meditative și de comuniune harică ale unui vis mereu amplificat într-un cuceritor spectacol de euritmii în flăcări.

Manuela Botiș face din frumos drum de regăsire cu apropierea pierdute ale fiecăruia dintre noi. Ceea ce înseamnă că arta ei deja s-a preamărit pe sine.

Antimiana iconografica (I)

Interviu realizat cu Maria-Corina Negreanu, câștigătoarea Premiului I la secțiunea Pictură pe lemn (tempera, stil brâncovenesc) a Concursului Național Icoana Ortodoxă - lumina credinței - ediția a V-a, 2016, organizat de binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și cu aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin Sectorul Cultură și Patrimoniului Religios - Centrul pentru Patrimoniul Cultural Sfântul Constantin Brâncoveanu și Sectorul Teologic - Educațional ale Patriarhiei Române. Obiectivul general al Concursului anual este păstrarea tradițiilor religioase și culturale, prin punerea în valoare a talentelor în pictura bisericească.

Sâmbătă, 21 mai 2016, a avut loc în sala Europa Christiana a Palatului Patriarhiei premiarea

câștigătorilor de către Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, după Sfânta Liturghie oficiată cu prilejul Iramului istoric al Catedralei Patriarhale. Cu acest prilej a fost vernisată și expoziția Icoana ortodoxă - lumina credinței, deschisă publicului în perioada 23-25 mai 2016, între orele 14.00-16.00.

Pr. Florin-Cătălin Ghiț - Sunteți câștigătoarea premiului I la secțiunea pictură pe lemn a Concursului Național Icoana Ortodoxă - lumina credinței - ediția a V-a, 2016, organizat de Patriarhia Română. Este o performanță în spatele căreia stau, așa cum se poate vedea din lucrări, pe lângă îndemânare și talent artistic, și numeroase cunoștințe teologice, istorice și culturale, multă muncă de documentare...

Maria-Corina Negreanu - Având la dispoziție doar două luni și jumătate între lansarea temei și termenul fixat pentru înaintarea lucrărilor, am încercat să-mi chivernisesc cât se poate de bine acest interval de timp. Sigur că pentru bibliografie, cercetare, "incubarea" ideilor și sistematizarea informațiilor, conceperea lucrărilor și executarea lor efectivă prin filtrul personal necesita o perioadă mai generoasă de timp. Dar poate tocmai aceasta a constituit reala provocare! Mi-am făcut o rânduială, cu un program de rugăciune, am stat mai departe de lumea dezlănțuită ca să pot să mă cufund în bibliografia ce o aveam de studiat și pe care mi-am procurat-o cu ajutorul prietenilor într-un timp record. Sfântul Antim Ivireanul nu este un simplu sfânt cu o istorie de sinaxar simplistă și liniară. Pentru a-i pătrunde duhul, ca apoi să-i poată fi pictată icoana, necesita o pregătire prealabilă de apropiere și o cercetare biografică de context istoric, social, politic, cultural etc. și de operă cât mai amănunțită. Varianta „comfortabilă” a executării unei simple copii mai îmbunătățite sau mai schimbate pe alocuri („prin părțile neesențiale”) a unei icoane vechi sau după un model de reprezentare oarecum previzibil, stereotip, am exclus-o din start. Intraseam la un moment dat într-o panică, un fel de blocaj. Apăreau fie date contradictorii, goluri biografice, relatări, dar mai ales interpretări istorice și critice, care se băteau cap în cap. De pildă, acuzații grave de implicare și complicitate politică a Sfântului Antim în episodul războiului ruso-turc de la Stănilești și complot meschin împotriva domnitorului Constantin Brâncoveanu; sau în episodul de la Giurgiu cu Nicolae Mavrocordat. Dintre istorici, Nicolae Iorga lasă să se înțeleagă că Sfântul Antim Ivireanul ar fi fost indiferent, ba chiar suspectat că se bucura de ce pășise domnitorul român și familia acestuia, și că și-ar fi văzut bine merți de treburile tipografice, în vreme ce la Constantinopol avea loc oripilantaucidere a Brâncovenilor. Atârnă enorm în ce cheie interpretezi istoria... Dar ce putea face un biet mitropolit din Ungrovlahia, luat și el în colimatorul sultanului și de fanarioții greci, pe care Antim Ivireanul îi cunoștea atât de bine, victimă la rândul său, prins în plasa urzelilor străine ori a jocurilor de putere interne? Sigurul cusur care i s-a reproșat marelui ierarh a fost implicarea (din bună credință!) în jocurile politice, știind că nu-i agreea nici pe greci, nici pe turci, pe care îi știa atât de bine de când fusese răpit și vândut rob de la o vârstă fragedă. Lupta pentru autonomia țării și a Bisericii, pentru a ușura poporul de corvoada birurilor impuse de aceștia.

Se știe că sfințenia unui om atârnă mai mult de taina pocăinței...

Uneori aveam senzația că nu-i pot stabili dominanta unor trăsături de caracter. Sincera blândețe versus spiritul polemic, dinamic și plin de patos/ de neclintit în atitudine și zel, etc. Oricum, din predicile sale care s-au păstrat până la noi sub forma *Didahiilor*, reiese clar că era iubitor de dreptate și adevăr, cu râvnă de a-i apropia pe oameni de Dumnezeu și Biserica. Un ierarh dotat cu o minte ascuțită de excepție, un erudit capabil să înțeleagă și să fie solidar cu oamenii de rând și viața de la firul ierbii. Preocupările sale pentru turma păstorită nu erau de fațadă, ci căuta rezolvări clare și țintite. De pildă, mi-a rămas înscrisă în minte situația jalnică pe care o găsește jertfelnicul ierarh în bisericile din țară: "...văz atâta prostie între preoții miei,

atâta neînvațatură și atâta nedumireală, cât cunosc că nu puteți face vreun ajutoriu sau vreun folos ticăloasei turme. Și pentru acea multă prostie a voastră și neștiință la sfânta carte, m-am îndemnat, cuprins de frica dumnezeiască, a vă înștiința cu această cârticea...", iar în biserică constata cum credincioșii stau ca "în grajduri, vorbesc și răd", "și faci cu ochiul unul altuia mai rău decât pe la cărciume", cum nu pricep nimic la slujbele bisericești săvârșite în limba slavonă sau greacă. Voiam să prind în imagine-simbol această preocupare asiduă și grijă arhierască de a traduce în limba română cărțile de cult pentru preoți și popor. Am "criptat" această grijă sub forma unui sfeșnic brâncovenesc pictat în icoana principală.

Lucrurile au venit de la sine, familia m-a înțeles și m-a sprijinit, și, sigur că atunci când participi la un concurs îți dorești ca lucrarea ta să fie cât de cât remarcată, însă, fără ipocrizie, vă spun că n-am pornit de la gândul și dorința de a lua premiul întâi. În schimb am dat tot ce am putut. Am multe să-mi reproșez când îmi văd acum lucrările. Atunci când am fost anunțată telefonic de la Patriarhie că am luat acest premiu, în spatele felicitărilor îl simțeam aprobativ pe Sfântul Antim Ivireanul: da, poți fi de acum prietena mea.

Pr. F.-C. G. - Care sunt lucrările cu care ați participat la concurs?

Maria-Corina Negreanu - Au fost patru lucrări. La această ediție a concursului s-a introdus o nouă probă obligatorie, de care m-am bucurat, și anume pe lângă icoana sfântului omagiat, încă două miniaturi pe hârtie inspirate din arta manuscriselor Sfântului Antim Ivireanul. Obligatorie a fost și pictarea unei cruci în stil brâncovenesc. Pentru icoana principală am ales o compoziție-sinteză intitulată "Antimiana - taina muceniei pentru Hristos" (40x60 cm); Cruce (30x40cm); două miniaturi pe hârtie în format A4: "Sfântul Antim Ivireanul și ocrotitorii săi spirituali", respectiv "Arcană peste timp la Sfânta Mănăstire Antim". Criteriile evaluărilor s-au făcut mai întâi pe încadrarea tematică, apoi pe construcția teologică, a hermeneuticii liturgice, acuratețea culorilor și pe tehnica de execuție.

Pr. F.-C. G. - Vă rog să oferiți câteva detalii hermeneutice legate de elementele specifice ale piesei principale, icoana Sfântului Antim: steme, tiparniță, hartă, icoană și ustensile de pictat, cărți și suluri manuscrise, motive pe veșmintele arhieresti, chenar etc.

Maria-Corina Negreanu - Am căutat să surprind cel puțin trei aspecte importante care individualizează sfințenia și unicitatea Sfântului Antim Ivireanul în Sinaxarul Românesc.

1. Am încercat să transpun iconografic viața, activitatea și plurivalența talentelor sale în plin apogeu de activitate puse în slujba și misiunea Bisericii, culturii române și universale.

2. Să sugerez acel moment/simțământ de prevestire a muceniei la care a fost chemat, pe care sunt foarte sigură că l-a trăit în taina inimii, așa cum se întâmplă celor aleși și plăcuți lui Dumnezeu. Momentul asumării. În contextul politico-diplomatic tulbure în care se afla țara, în loc să-și aperse viața și să aleagă calea exilului, alăturându-se fugar voii domnitorului fanariot Nicolae Mavrocordat la zvonul invaziei austriece, Sfântul Antim Ivireanul depășește fuga lașă și preferă să rămână precum păstorul cel bun alături de turma sa amenițată, alege să rămână cu toate riscurile lângă poporul ungrovlah, cel care l-a adoptat și pe care l-a slujit aproape un sfert de veac. Cum era de așteptat, a urmat cupa amarului, a umilinței, dezonoarei și caterisirii nedreaptă, temnița, patimile și uciderea lui mișească. Se spune că undeva în afara țării, aproape de Adrianopol, trupul i-a fost aruncat în apele Tugiei, un afluent al Măriței. Unii biografi pretind că a fost ucis și aruncat în lacul Snagov. Astfel, se spune despre Sfântul Martir Antim Ivireanul că este "sfânt fără moaște" deoarece nu i s-a mai găsit trupul.

3. Legătura indisolubilă, intrinsecă a vieții și a activității Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul de cea a Sfântului Martir Constantin Brâncoveanu. Domnitorul l-a descoperit, l-a ajutat și l-a susținut în activitatea tipografică, dar și în treptele ierarhice dobândite. Având o credință puternică în Hristos, nu au putut nici unul nici celălalt să facă compromisuri conjuncturale și să se lepede de Hristos, preferând martiriul.

A fost dificil să înmănunchez iconografic aceste trei aspecte într-o singură imagine, să nu obosesc icoana supraîncărcând-o, să dau chip dramei în lumina harului sfințeniei, vastei preocupări de carte, arte și meșteșuguri, dimensiunea și adâncimea smereniei atinse de minunatul ierarh. Asemenea sintezei succinte ce aparține Înalțului Bartolomeu Anania: "Ce vom admira mai întâi în vasta personalitate a Ivireanului? talentul tipografului? Finețea gravurului? capacitatea poliglotului? geniul oratorului? luciditatea gospo-

darului? smerenia călugărului? demnitatea ierarhului? miracolul străinului împământenit? E aproape de neimaginat că atâtea daruri pot fi înmănunchiate într-un singur om". Evitând totuși supraconceptualizarea, construcția compozițională se sprijină pe elemente și simboluri cu o anumită coerență într-un ansamblu unitar. Semnificația câtorva o „tâlcuiesc” pe scurt:

- poziția sfântului e verticală, semnificând demnitatea și onestitatea ce l-au caracterizat pe Sfântul Antim Ivireanul, așa cum reiese din "Scrisori" și "Didahii";

- omofoorul de pe umerii sfântului ierarh conține crucea vechiului steag ivirean sau georgian de azi, care sugerează legătura originii de neam georgian, de care nu s-a dezis și pe care n-a omis niciodată să o amintească, așa cum apare în semnăturile lui: "smeritul între ieromonahi Antim Ivireanul", "ieromonahul Antim, georgian de neam", sau "Mitropolit al Ungrovlahiei, Antim Ivireanul" etc.

- veșmintele arhieresti includ bedernița - simbol al oratoriei excepționale și al păstorului grăitor și tâlcuitor de cuvânt dumnezeiesc

- în mâini poartă ultimele cărți tipărite, între care Catavasierul (1715-1716(?))

- multitudinea cărților din fundal sugerează preocuparea înaltă de o viață, cărțile ca simbol de luminare a minții, cărțile ca arme de apărare a unității și identității de neam și credință ortodoxă, cărțile ca mijloc de legătură cu celelalte state ortodoxe, cartea ca instrument de slujire a Adevărului, Binelui și Frumosului; cele patru corpuri de carte reprezintă cele patru tipografii ("focare de cult și cultură") pe care le-a întemeiat și unde a editat în totalul vieții 64 de cărți tipărite de el: București,

Snagov, Râmnicu Vâlcea, Târgoviște. Să nu uităm că, alături de voievodul Constantin Brâncoveanu, Sfântul Antim Ivireanul este întemeietorul primei biblioteci publice de împrumut din cetatea Bucureștilor. Totodată am căutat să sugerez prin multitudinea cărților și a hărții introducerea limbii române literare în circulația limbilor europene dar mai ales strădania de a-i conferi Limbii Române o dimensiune sacră.

- harta simbolizează atât originea natală, ținuturile îndepărtate pe unde a pribegit, "taina străinului împământenit", cât și aria geografică în care și-a extins activitatea misionară, mai precis locurile unde cărțile tipărite în Țara Românească au fost "împrăștiate" și răspândite pentru a apăra credința ortodoxă;

- obiectele din spatele sfântului lui "vorbesc" despre talentele artistice și de rafinatele sale priceperi, despre preocupările și

abilitățile multiple ale Sfântului Antim Ivireanul, de acrvia acestuia pentru a înfrumuseța și înveșmânta locașurile de cult fiind brodeor, xilograf, gravor, sculptor, miniaturist, pictor etc.;

- tiparnița amintește de preocuparea cea mai asiduă a Sfântului Antim, de "cuiburile de tipărituri" înființate de el, inclusiv în țara natală, Iviria;

- în formă de fereastră apare Sfânta Mănăstire Antim - ctitoria sa de suflet -, fereastra ca testament patrimonial și de slujire predat peste timp posterității;

- îngerul îi vestește martirul apropiat și jertfa la care este chemat pentru a primi cununa muceniească; luciditatea irenică, curajul și discernământul alegerii în mărturisirea până la capăt, cu prețul propriei vieți, a credinței în Hristos.

- sfeșnicul brâncovenesc subliniează lumina/ trezvia credinței în Dumnezeu, pe care a adus-o și a sporit-o prin toată activitatea sa în Țara Românească, dar și în Transilvania sau țările care au păstrat Ortodoxia.

- ancadramentul (chenarul) ce închide reprezentarea iconică sugerează în mod minimalist contextul tulbure martiric(brâncovenesc) atât de cumplit al ultimilor ani de domnie românească înainte de instalarea perioadei fanariote; acest context anticipează martiriul Sfântului Antim Ivireanul. Din punctul meu de vedere martiriul Ivireanului se circumscrie martiriului brâncovenesc și se întăresc reciproc în lucrare.

- blazonul domnesc cu corbul cruciger, flancat de cei doi aștri, și blazonul Sfântului Ierarh Antim Ivireanul - melcul orientat vertical spre Steaua lui Solomon - steaua cu cerc înscris arată relația funcțională și unitară dintre domnitor și sfântul ierarh în perioada de apogeu, bicefalitatea Stat-Biserica sinergică, precum în perioada de aur a Imperiului Bizantin, care a dat moștenire acestui neam românesc cel mai frumos patrimoniu cultural, artistic, arhitectural, spiritual etc.

(continuare în numărul următor)

O icoană a simbolurilor nebănuite

Nicoleta Pălimaru

Icoana închinată Sfântului Ierarh Antim Ivireanul i-a adus artistei-icoanar, Maria-Corina Negreanu, un premiu bine meritat (locul I la icoana pe lemn), acordat de Patriarhia română în 21 mai, la Sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena.

Tributară convingerii că prin împărtășirea cu arta „putem schimba ceva în noi și câștigăm un pic de suplețe și bogăție în viața noastră și în relațiile dintre noi”¹, după cum mărturisea într-un interviu, cu o sobrietate în linia tradiției ortodoxe și un amplu evantai de lecturi, familiarizată cu limbajul muzeal iconic european, Maria-Corina Negreanu e atentă, ca mulți artiști, la fragmentul miraculos al cotidianului și posedă un stil aparte de raportare la el. De altfel, energia cotidianului l-a determinat pe Pr. Dumitru Stăniloae să conceapă o secțiune în *Dogmatica* sa, intitulată „Cunoașterea lui Dumnezeu din împrejurările concrete ale vieții”, iar pe Mircea Vulcănescu l-a condus la crearea sintagmei „Bunul Dumnezeu cotidian”.

Icoana Sfântului Antim, realizată într-o manieră personală, extrem de originală de către Maria-Corina Negreanu, ce nu mizează deloc pe economia de mijloace artistice, suscită un interes de o particulară relevanță prin actul esențial al artistei de a recompune cu precizie și rafinement un sugestiv rezumat al unei „lumi de atmosferă”, aflată la răspântia dintre secolele XVII-XVIII, precum și figura ierarhului Antim.

Surprinde modul de redare în chenar delicat, suav, dar viguros a „cămării inimii” ierarhului, al cărui chip degajă o „înțeleaptă liniștire”. Persistă pregnantă impresie că ierarhul se mișcă într-o dublă deschidere spațială și temporală: într-un prezent al veșniciei, tradus de însemnele îngerului, de flacăra arzând vertical, dar și de respirația ierarhului împreună cu noi a timpului actual, prin rugăciunea neîncetată a mătâniilor.

Artista ne înfățișează trecutul prin expunerea codurilor exigențelor simbolice ale universului cult din perioada brâncovenească, chipul Sfântului Constantin, a cărui viață se organiza „în limitele unei morale severe, izvorâtă dintr-o evlavie funciară”², și a familiei sale compunând brăul icoanei.

Spațiul capătă geometria elegantă a secolelor XVII-XVIII datorită prezenței fastuoase a Cuvântului din imaginea cărților-hrană ce alcătuiesc un *topoi* fundamental, biblioteca, precum și a cărților liturgice din mâinile ierarhului, reliefându-i acestuia înzestrarea harică de cărturar, tipograf și iscusit predicator.

Simțul artistic al Sfântului Antim Ivireanul și capacitatea lui de a relaționa teologia cu mentalul cultural și popular al epocii sunt ipostaziate în vocația de ctitor, „orientată spre universal”³, după sublinierea lui André Scrima, cum o indică și harta pictată de Maria-Corina Negreanu în partea dreaptă, iar deasupra se află, într-o firidă, ca loc protector, ctitoria Sfântului Antim Ivireanul, mănăstirea bucureșteană Antim.

În diagonala bisericii din firidă se remarcă un detaliu semnificativ, cu putere de radiație simbolică, semn că artista a știut să extragă esențialul din referința livrescă. E vorba de „figura nebănuită” a melcului de pe inscripția de deasupra ușii de intrare în biserică, care îi generează aceluiși André Scrima asociații și metafore, una dintre ele mergând în direcția tabloului lui Rembrandt, expus la Luvru, unde apare un melc monstruos „ce nu duce practic nicăieri – un filosof meditează retras în ungherul chiliei sale”⁴. Prin parcurgerea unei lecturi atente a imaginii, în cheie teologică, melcul antimian îi destăinuie lui A. Scrima „ceva din intimitatea spirituală a omului viu, A. Ivireanul”⁵, interpretarea conducând de la „metafora grafică a chiliei monahului” la „locul inimii”⁶, revelația de mai târziu a mișcării Rugul Aprins.

Focalizarea acestui detaliu citit drept emblemă a rugăciunii isihaste și care îl recomandă discret pe Sf. Antim Ivireanul ca isihast, mi se pare a fi piesa de rezistență a întregii compoziții ivite de sub penelul Mariei-Corina Negreanu.

¹ *Filocalia*, supliment al revistei *Renașterea*, nr. 11, nov. 2015.

² Valeriu Anania, *Din spumele mării*, Ed. Dacia, 1995, p. 85.

³ Vezi André Scrima, *Timpului Rugului Aprins. Maestrul spiritual în tradiția răsăriteană*, Humanitas, București, 1996, p.118

⁴ *Ibidem*, p. 125

⁵ *Ibidem*, p. 122

⁶ *Ibidem*, p. 128

Seminarul de Medicină și Teologie de la Bistrița a împlinit 15 ani

Camelia Strungari

In ziua de 10 mai 2016, în cadrul unei ceremonii academice organizate cu ocazia celei de-a XV-a ediții a Seminarului Internațional de Medicină și Teologie de la Bistrița, având ca temă „Tendințe și politici demografice ale României într-o Europă unită”, Acad. Ioan-Aurel Pop, Rectorul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, a înmănat Prof. Univ. Dr. Mircea Gelu Buta medalia de argint a Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, „pentru laborioasa activitate în cadrul specializării Teologie Ortodoxă Asistență Socială, pentru implicarea activă la dezvoltarea cercetării prin organizarea impecabilă a seminarilor interdisciplinare «Medicină și Teologie», ajunse în acest an la a XV-a ediție”.

Corpul academic a fost reprezentat de: Prof. Univ. Ioan Chirilă - Președintele Senatului Universitar, Prof. Univ. Vasile Stanciu - Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, Acad. Sorin Dumitrescu, Dr. Gheorghe Borcean - Președintele Colegiului Medicilor din România, Prof. Univ. Dr. Dan Dumitrașcu - Prodecan UMF „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca, Prof. Univ. Dr. Ioan Gherghina - UMF „Carol Davila” București, numeroși universitari din țară și străinătate.

Slujba de „Te Deum” a fost oficiată de ÎPS Andrei, Arhiepiscop și Mitropolit, împreună cu protopopii Alexandru Vidican (Bistrița), Ioan Dâmbu (Năsăud) și Doru Zimveliu (Beclean). Răspunsurile au fost date de corul „Psalmodia Transylvanica”, al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijor: Pr. Prof. Vasile Stanciu.

La eveniment au participat autorități județene și locale, în frunte cu Emil Radu Moldovan - Președintele Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, Ovidiu Teodor Crețu - Primarul Municipiului Bistrița, Col. Iulian Berdilă - Comandantul Brigăzii 81 Mecanizate „G-ral Grigore Bălan” Bistrița.

Adresându-se celor prezenți, ÎPS Andrei, Arhiepiscop și Mitropolit al Clujului, a subliniat că „Seminarul de Teologie și Medicină de la Bistrița, care a ajuns la a XV-a ediție, a devenit deja o instituție culturală și științifică, care are capacitatea de a-i aduna pe toți în același duh al cunoașterii și al comuniunii bucuriei împărtășirii. „Toate temele au fost foarte importante, însă cea de astăzi, pe care organizatorii au intitulat-o «Minoritate și migrație», este foarte importantă. De ce? Pentru că dacă suntem realiști, vedem cum se prăbușește demografic neamul nostru și cum se prăbușește Europa. Știți despre demersul Asociației

Părinților pentru ora de religie și despre dorința exprimată deja de mai bine de 3 milioane de locuitori ai României, de a se face un referendum și de a se stipula exact în Constituție că familia este formată dintr-un bărbat, o femeie și copiii lor. Și atunci vă dați seama că e important acest simpozion”. În continuare, Arhiepiscopul Mitropoliei Clujului a vorbit despre valorile și importanța familiei în societate, amintind de Cartea Facerii și de faptul că Dumnezeu a făcut femeia și bărbatul după chipul și asemănarea Sa, oferindu-le divina misiune de a se înmulți și de a naște copii. ÎPS Andrei a amintit și despre sfaturile Sfântului Ioan Gură de Aur pentru familia creștină, dar și de volumul lui Ioan Alexandru - Dragostea de patrie: „Pentru cei de azi poate nu sună tocmai grozav, dar noi ne încăpățânăm să credem în atașamentul față de țara și neamul românesc”.

Cu această ocazie, Prof. Univ. Dr. Mircea Gelu Buta a ținut următoarea alocuțiune:

„ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Andreicuț, D-le Rector Ioan-Aurel Pop, D-le Președinte al Senatului Universitar, Ioan Chirilă, D-le Decan Vasile Stanciu, D-le Președinte al Consiliului Județean, Emil Radu Moldovan, D-le Primar Ovidiu Teodor Crețu, părinți protopopi, d-lor profesori, stimați invitați!

Ne întrebăm de 15 ani, în cadrul acestui Seminar, care ar trebui să fie atitudinea creștinului în fața suferinței și a morții. Ce fel de bioetică promovăm? Care este situația în țara noastră? Care sunt prioritățile și strategiile pentru a face relevantă la nivel personal și social?

Într-o cultură a piețelor libere, metoda îndeobște acceptată pentru a produce calitate este cea a competitivității ofertelor, cererea operând critic în selecția acestora. Ceea ce lipsește însă liberalismului românesc și nu numai acestuia este tocmai libertatea piețelor, imposibilă fără cooperarea morală a oamenilor pentru menținerea onestității.

Mulți dintre cei pe care i-am îngrijit au murit. Am rămas noi, iar sarcina pe care o avem este de a prelua crucea, de a ne revizui atitudinile și de a nu lăsa uitarea să se întâmple.

Vă rog să puneți imaginea lui Mircea Vulcănescu, a medicului Vasile Voiculescu în inima dumneavoastră și să vă închipuiți că au fost mii, sute de mii și miliarde pe pământul acesta care au suferit total nevinovați din pricina unor semeni ai lor. Vă rog să transpuneți aceste exemple în sufletul românesc și să analizăm împreună care ne este atitudinea față de suferință și moarte și din această perspectivă.

Avem de ales între a-i uita, așa cum, de multe ori, suntem îndemnați să cădem în amnezie, să readucem și noi ceea ce se numește «coalitia tăcerii» în jurul suferinței semenului nostru și a poporului român, sau a le cinsti memoria, pentru că dacă ești creștin, nu poți să ai decât o atitudine mărturisitoare...

Seminarul de Medicină și Teologie de la Bistrița, nu doar ideatic, ci și material, adică și în dimensiunea patetică a vieții, încearcă să ofere celor ce se adună an de an o minimă comuniune, fără de care organogeneza unei comunități profesionale și a discursului nu este cu putință. Întruniți să își împărtășească ideile și să comunice ca persoane vii, medicii, teologii, istoricii, filozofii, juriștii și multe alte profesii atrase în discuție devin bioeticieni prin această opțiune, mai mult decât prin conformarea la obsedanta lozină «public sau dispar», atât de dragă unora.

În fapt, participanții sunt chemați să vorbească nu ex cathedra, ci ex professo, în virtutea vocației, din experiența afectării, a încercării de sine a vieții, în inima suferinței și morții...

Mă opresc aici, pentru că discuțiile vor continua în cadrul Seminarului. Vă urez tuturor: Bine ați venit la Bistrița, la cel de-al XV-lea Seminar Internațional de Medicină și Teologie!”

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (mai 2016)

Dacian But-Căpușan

În perioada ianuarie-aprilie 2016, în conformitate cu Legea educației naționale și Charta Universității Babeș-Bolyai au avut loc alegeri, la nivel de departament, facultate și universitate, pentru mandatul 2016-2020.

În consiliul Facultății de Teologie Ortodoxă au fost aleși: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Pr. prof. univ. dr. Valer Bel, Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb, Pr. conf. univ. dr. Dorel Man, Pr. conf. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan, Pr. lect. univ. Cristian Sebastian Sonea, Pr. lect. univ. dr. Gheorghe Șanta, Lect. univ. dr. Ana Baciu, Lect. univ. dr. Paula Bud.

Director al Departamentului de Teologie Ortodoxă a fost reales de către corpul profesoral al facultății Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie Membri în Consiliul Departamentului: Pr. conf. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan, Pr. lect. univ. dr. Adrian Aurel Podaru

Reprezentanți în Senatul UBB sunt: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Pr. conf. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan și studentul Darius Ionuț Sorin Echim.

Joi, 21 aprilie 2016, a avut loc ședința Consiliului Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, la care a luat parte și ÎPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB a prezentat noul mandat al conducerii Facultății, pentru perioada 2016-2020. Prin consurs organizat de Rectorul UBB, Acad. Prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop, decan al Facultății a fost desemnat Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu. Pentru funcția de prodecan a fost propus Pr. lect. univ. dr. Cristian Sebastian Sonea.

Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului, Facultatea de Teologie Ortodoxă, UBB Cluj-Napoca, Asociația Medicală Română - Filiala Bistrița, Societatea Română de Bioetică, Societatea Română de Pediatrie și Consiliul Județean Bistrița-Năsăud prin Biblioteca Județeană „George Coșbuc”, Centrul Județean pentru Cultură, Spitalul Județean de Urgență Bistrița, Asociația „Alexandru Vaida-Voevod” și Colegiul Consilierilor Juridici Bistrița-Năsăud au organizat al XV-lea Seminar de Medicină și Teologie „Tendințe și politici demografice ale României într-o Europă unită” care a avut loc la Bistrița, în perioada 9-10 mai 2016.

Participanți au fost teologi, medici, psihologi și specialiști din țară și străinătate. Facultatea noastră a fost reprezentată de Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, Pr. prof. univ. dr. Ioan Vasile Leb, Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană, Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta, Prof. univ. dr. Constantin Măruțoiu, Arhim. Conf. univ. dr. Teofil Tia, Pr. conf. univ. dr. Gabriel Gârdan, Conf. univ. dr. Marcel Muntean, Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea, Lect. univ. dr. Claudia Trif, Lect. univ. dr. Alin-Răzvan Trifa, Protos. asist. univ. dr. Benedict Vesa și Asist. univ. dr. Marius Dan Ghenescu.

Lucrările s-au desfășurat pe mai multe secțiuni: *Tendințe în arta creștină europeană a secolului al XX-lea. Redescoperirea icoanei Spiritualitatea actului medical Îmbunătățirea ființei umane (omul augmentat) Taina căsătoriei - aspecte etice și legislative Influența factorilor medicali și spirituali asupra indicatorilor demografici Minoritate și migrație.*

Marți, zi în care a fost prezent IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, a debutat cu o slujbă de Te Deum.

În aceeași zi a avut loc și o conferință susținută de acad. Sorin Dumitrescu, cu tema: *Creștinism accesibil și creștinism iconic.*

În finalul seminarului, corul de cameră „Psalmodia Transilvanica”, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății a susținut un concert din care n-au lipsit lucrări pascale și populare românești.

În cadrul Seminarului a fost lansat volumul *Medicii și Biserica*, al ediției a XIV-a a Seminarului, ținută în anul 2015, cu tema: *Valorile creștine ale educației pentru sănătate*, apărut recent la Editura Renașterea.

Cu această ocazie a fost organizată și o expoziție de icoane românești pe sticlă și lemn și xilografuri, realizate de studenții și masteranzii Facultății noastre, specializarea Artă sacră, membri ai Cercului de pictură Dionisie din Furna, coordonați de Conf. univ. dr. Marcel Muntean.

Datorită longevității acestui simpozion, aflat la ediția a XV-a, medicul Mircea Gelu Buta, directorul Spitalului Județean de Urgență din Bistrița și organizatorul evenimentului a fost premiat de Rectorul Universității Babeș-Bolyai, Acad. Prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop.

În cadrul ședinței lunare a preoților din Protoieria Cluj II, care a avut loc marți, 10 mai 2016, la Biserica „Sfântul Ilie” din cartierul Mărăști, Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană a susținut prelegerea: *Cuvântul lui Dumnezeu este cea mai mare moștenire pe care o avem.*

La Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” a Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași a avut loc miercuri, 11 mai, ediția a VIII-a a Simpozionului Internațional „Studia Theologica Doctoralia” dedicat Anului omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anului comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești. Evenimentul a fost organizat de Școala Doctorală a Facultății de Teologie Ortodoxă din Iași, împreună cu Facultatea de Teologie Romano-Catolică din Graz (Universitatea Karl Franzens) și Mitropolia Moldovei și Bucovinei. Din partea facultății noastre au fost prezenți: drd. Cristian-Cezar Login, drd. Lucian Nicodim Codreanu și pr. drd. Ciprian-Ionuț Joița.

Academia Teologică a Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus a găzduit în perioada 11-13 mai Simpozionul național *Tiparul în Biserica Ortodoxă Română - între misiune și necesitate*, eveniment academic din cadrul manifestărilor dedicate Anului comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești. Facultatea noastră a fost reprezentată de Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru, care a susținut referatul: *Tiparul bisericesc în perioada interbelică* și Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța, care a susținut referatul: *Tiparul în perioada 1940-1989.*

Arhim. Prof. univ. dr. Teofil Tia a susținut joi, 12 mai 2016, în cadrul ședinței lunare a preoților din Protoieria Cluj I prelegerea: *Revitalizarea ofertelor pastorale sub presiunea islamică în Europa.*

În perioada 16-17 mai 2016 la Facultatea de Teologie Ortodoxă Andrei Șaguna din cadrul Universității Lucian Blaga, au avut loc manifestări grupate sub titlul „230 de ani de învățământ teologic ortodox la Sibiu. Rolul educației religioase pentru societatea contemporană”. Președintele Senatului Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, a oferit o distincție din partea instituției clujene pentru facultatea sibiană, Facultatea noastră a fost reprezentată și de către pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru și Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea, prodecanul facultății (a susținut referatul: *Educația misionară în învățământul religios din România*) și Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța. Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă a susținut referatul: *Educarea - formarea omului integral.*

În ziua de 17 mai 2016, în cadrul Școlii doctorale de Teologie Ortodoxă „Isidor Todoran” a avut loc susținerea publică a tezei de doctorat a d-lui Hadrian Vasile Conțiu, cu titlul: *Tămăduirea prin iubire*, alcătuită sub îndrumarea ÎPS Pr. prof. univ. dr. Andrei Andreicuț, specializarea Teologie morală și spiritualitate ortodoxă.

În cadrul manifestărilor dedicate Zilelor Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la înființare, la ședința festivă de deschidere care a avut loc în Aula Magna a Universității Babeș-Bolyai, marți, 17 mai 2016, Corul de cameră *Psalmodia Transilvanica* al Facultății de Teologie Ortodoxă dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății a susținut un moment muzical cu piese corale românești. A fost prezent și a rostit o alocuțiune Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

În perioada 17-18 mai 2016, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în prezența PS Sale Varlaam Ploieșteanul, Episcop Vicar patriarhal a avut loc la Sibiu, întrunirea Colegiului Decanilor Facultăților/conducătorilor Departamentelor de Teologie Ortodoxă din cuprinsul Patriarhiei române.

Pe ordinea de zi a întrunirii au fost: 1. Aspecte organizatorice privind cel de-al VII-lea Congres al Facultăților de Teologie Ortodoxă din cuprinsul Patriarhiei Române (10-11 octombrie 2016, Alba Iulia); 2. Demersurile efectuate de facultățile/departamentele de teologie în vederea înființării unor centre de cercetare și documentare cu privire la disciplina Religie, organizate în cadrul facultăților/departamentelor de teologie ortodoxă din țară; 3. Promovarea și consolidarea statutului specializării *Artă Sacră*; 4. Stadiul realizării manualelor pentru învățământul teologic ortodox universitar; 5. Realizarea unui Regulament unitar al Școlilor Doctorale; 6. Activitățile practice și de voluntariat în care sunt implicați studenții și modalitățile efective de realizare a acestora; 7. Posibilitatea implementării unui program de practică de specialitate (internship) - în planurile de învățământ - realizat în parteneriat cu Administrația Patriarhală și cu centrele eparhiale, în vederea familiarizării studenților teologi cu aspectele administrative, precum și pentru facilitarea recrutării viitorilor angajați;

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a fost reprezentată de către Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea, prodecanul facultății

Joi, 19 mai 2016, Cercul studențesc de Psihoterapie pastorală al Facultății de Teologie Ortodoxă (responsabil stud. Ana-Maria Cristina Băldean,) a organizat vizionarea filmului: *O metodă*

periculoasă. De ce să nu accepți ceea ce îți dorești, urmată de discuții.

În cadrul Zilelor Academice Clujene, cu prilejul Simpozionului *Cercetări teoretice și aplicative în psihologie și științele educației* (Sesiunea Științifică Anuală a Academiei Române. Departamentul de Cercetări Socio-Umane), a avut loc prezentarea *Psihoterapie medicală și multicultural-religioasă în contemporaneitate* la Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, avându-i drept autori pe: Prof. univ. dr. Mihai Lucian Rusu, asist. univ. Dr. Lucian Daniel Rusu - UMF Iuliu Hațieganu Cluj-Napoca, Arhim. Prof. univ. dr. Teofil Tia, dr. Olivia Florena Nemeș (UBB), în ziua de 20 mai 2016.

Cercul de Film al Facultății de Teologie Ortodoxă (coord. stud. Denis Dascălu) a organizat vineri, 20 mai 2016, vizionarea filmul „Miracles from Heaven”.

Departamentul de Psihopedagogie Specială din cadrul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Babeș-Bolyai și Asociația Be Inclusive a organizat în data de 21 mai 2016, în Aula Episcop Nicolae Ivan a Facultății de Teologie Ortodoxă, Conferința Națională *Screening, diagnostic și evaluare a tulburărilor/dificultăților de învățare. Spre un demers validat științific.*

În perioada 22-27 mai la Centrul diaconic de la Stein (Nurnberg) a avut loc a XIV-a întâlnire pentru dialog oficial între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania, cu tema: *Înnoirea ca sarcină spirituală și misionară a Bisericilor noastre*. Delegația Bisericii noastre a fost condusă de către ÎPS Serafim Mitropolit ortodox român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord. Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană a susținut referatul: *Înnoirea omului după epistolele pauline.*

Luni, 23 mai 2016, Aula Episcop Nicolae Ivan a Facultății de Teologie Ortodoxă a găzduit simpozionul județean: *Repere ale educației religioase în contextul contemporan*, ediția I, organizat de Inspectoratul Școlar Județean Cluj. A fost prezent și au rostit alocuțiuni ÎPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății.

Marți, 24 mai 2016, Cercul studențesc Baladă pentru Basarabia al Facultății de Teologie Ortodoxă a organizat seara *Chipuri basarabene de neuitat*: film documentar, cântece patriotice și religioase, discuții (coordonatori: diac. Roman Onica, Pancratie Țaruș și Vitalie Ciobanu).

În zilele de 25 și 26 mai 2016 facultatea noastră a primit vizita pastorului și teologului evanghelic luteran Jürgen Henkel (Erkersreuth, Germania), care a susținut la Facultatea de Teologie Evanghelică a Universității din Erlangen o teză de doctorat despre Teologia părintelui Dumitru Stăniloae, promotor al relațiilor dintre Biserica Evanghelică Luterană din Germania și Biserica Ortodoxă Română, jurnalist și publicist, fost director al Academiei Evanghelice Transilvania din Sibiu. Oaspetele s-a întâlnit cu conducerea facultății, cadrele didactice și studenții, susținând trei prelegeri pe tema fenomenului secularizării în Apusul și Răsăritul Europei.

Joi, 26 mai 2016, în Aula Magna a Universității Babeș-Bolyai a avut loc Gala de Decernare a Premiilor Excellentia - ediția a IV-a. Titlul de profesor excellentia din partea Consiliului Studenților din Univeritatea Babeș-Bolyai, la propunerea studenților Facultății de Teologie Ortodoxă, în semn de apreciere și recunoștință pentru prestația didactică deosebită, pentru implicarea și dedicarea dovedite în îndeplinirea misiunii de educare și formare a studenților, i s-a acordat. ÎPS prof. univ. dr. Andrei Andreicuț, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului Maramureșului și Sălajului. Titlul de student excellentia i s-a acordat studentului ierom. Maxim (Iuliu Marius) Morariu.

Sâmbătă, 28 mai 2016 a avut loc cursul festiv al absolvenților Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, promoția 2016 (aproximativ 160 de studenți de la cele patru specializări de la nivel licență și de la cele șase de master), precedat de Sfânta Liturghie, săvârșită la capelacu hramul Sf. Ierarh Nicolae din cadrul Campusului universitar teologic Episcop Nicolae Ivan, de către un sobor de preoți din care au făcut parte cadrele didactice ale facultății. Manifestările au continuat după-amiază, în Sala Auditorium Maximum a Universității Babeș-Bolyai, cu participarea ÎPS Sale Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei care a adresat un cuvânt de felicitare și îndemn. Au fost prezenți: P. S. Episcop Vicar Vasile Someșanul, decanul Facultății, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu care a susținut prelegerea *Părinții Bisericii și muzica* și Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB. Au mai luat cuvântul studenții George Cristian Porumb și ierom. Maxim (Iuliu Marius) Morariu.

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzienă”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Aprilie 2016 (completare)

22 aprilie: După săvârșirea Sfintei Liturghii a Darurilor mai înainte Sfințite în biserică din Fizeșu Gherlii, oficiază slujba de binecuvântare a casei parohiale. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Hirotessește întru sachelar pe părintele paroh, Dacian Silviu Pop.

Face o vizită pe șantierul noului sediu al protopopiatului Gherla.

24 aprilie: După săvârșirea Sfintei Liturghii, cu prilejul hramului, la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca, hirotessește întru protosinghel pe părintele duhovnic Natanael Zamfirache.

26 aprilie: Îi vizitează pe copiii de la Centrul de servicii sociale „Acoperământul Maicii Domnului” din Cluj-Napoca.

Îi vizitează pe copiii asistați la Preventivul TBC din localitatea Ilișua, protopopiatul Beclean.

Face o vizită la mănăstirea de la Dobric.

Face o vizită pe șantierul Bisericii „Sfântul Nectarie” din Dej (paroh: Prot. Ioan Buftea). Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

27 aprilie: Realizează o emisiune pentru postul de radio „Realitatea FM”.

În localitatea Ungureni, județul Maramureș, săvârșește o slujbă funebă la căpătâiul adormitului întru Domnul, Petru, tatăl inspectorului eparhial Nicolae Buda. Rostește un cuvânt de mângâiere.

28 aprilie (Joia Mare): La finalul Sfintei Liturghii săvârșite în Catedrala Mitropolitană, hirotessește întru iconom stavrofor pe părintele Dan Iulian Traian Melenti, slujitor la capela Spitalului Municipal „Clujana”.

Împlinește îndătinatul ritual al spălării picioarelor.

29 aprilie: Îi vizitează pe locatarii din imobilul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului situat pe strada Traian Moșoiu.

30 aprilie: Face o vizită pe șantierul Bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Turda (paroh: Pr. Andrei Gavril Mihai).

Întâmpină, la Aeroportul Internațional „Avram Iancu”, Sfânta Lumină sosită de la Ierusalim.

Primește la reședință pe Alteța Sa Regală, Principesa Maria.

Mai 2016

Mai

1 mai (Învierea Domnului): La miezul nopții, pe scena din fața Catedralei Mitropolitane, săvârșește slujba Învierii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, săvârșește Sfânta Liturghie și dă citire Pastoralei trimisă clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Primește la reședință autoritățile locale și județene, civile și militare prezente la slujbă.

Primește la reședință pe Alteța Sa Regală, Principesa Maria.

În Catedrala Mitropolitană, la ceas de seară, săvârșește slujba Celei de-a doua Învieri, rostește o cateheză și împlinește ritualul sărutării frățești.

2 mai: În Biserica „Sfinții Trei Ierarhi” din Bistrița (parohi: Pr. Liviu Șugar, Pr. Ioan Pinteș și Pr. Ștefan Borodi), săvârșește Sfânta Liturghie, rostește cuvântul de învățătură și îi premiază pe elevii din județul Bistrița-Năsăud, laureați la concursurile pe teme religioase.

În Biserica „Sfântul Gheorghe” din Bistrița (paroh: Pr. Arghir Vlașin), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Luca, fiul părintelui Ioan Vlașin, preot slujitor la capela penitenciarului din Bistrița. Rostește un cuvânt de învățătură.

În capela cimitirului din Bistrița, săvârșește o slujbă funebă la căpătâiul adormitei întru Domnul, Florentina, mama preoților Florin Moldovan din Bistrița și Teofil Moldovan din Buduș (prot. Bistrița). Rostește un cuvânt de mângâiere.

În biserică din Tiolțiu, protopopiatul Gherla, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Mihail, fiul părintelui paroh, Octavian Vancea. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită pe șantierul de pictură al bisericii din Lujerdiu (paroh: Pr. Cornel Baciu), protopopiatul Gherla. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului,

Feleacului și Clujului.

3 mai: Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor săvârșite la Sfânta Biserică și Sfânta Liturghie în filia Scind-Frâsinet a parohiei Ciuleni, protopopiatul Huedin. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește întru iconom stavrofor pe părintele paroh, Ion Iuga. Acordă domnului Petru Ungur, primarul comunei Mărgău, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Săvârșește slujba de binecuvântare a Bisericii „Sfântul Ierarh Nectarie” din Dej (paroh: Prot. Ioan Buftea). Slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură. Acordă domnului deputat Cornel Itu, distincția „Crucea Transilvană”, iar domnului primar Costan Morar, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de PC Arhid. Dan-Grigore Văscu, directorul tehnic al postului de radio „Renașterea”.

4 mai: Săvârșește slujba de binecuvântare a noului sediu al Programului Social pentru persoane cu adicții „Sfântul Dimitrie Basarabov” din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserică din Vânători, protopopiatul Huedin, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Antonie Nectarie, fiul părintelui paroh, Radu Mureșan. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită la Mănăstirea Ciucea, protopopiatul Huedin.

5 mai: În curtea Batalionului 400 Sprijin „Feleacu”, săvârșește slujba de sfințire a unei Troițe. Rostește un cuvânt de învățătură.

În curtea bisericii din Nimigea de Sus (paroh: Pr. Cornel Coprean), protopopiatul Năsăud, săvârșește slujba de sfințire a noului Monument al Eroilor. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește la Vecernie și rostește un cuvânt de învățătură.

6 mai (Izvorul Tămăduirii): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii Salva, protopopiatul Năsăud, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Florin Constantin Dobocan, revizorul contabil al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită în parohia Nimigea de Sus (paroh: Pr. Cornel Coprean), protopopiatul Năsăud.

În parohia Dumbrăveni, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor realizate la casa parohială. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă părintelui paroh, Alexandru Eugen Gherghel, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Roman, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

7 mai: În ziua înainteprăznuirii hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii „Sfântul Ioan Teologul” de la Pădureni, protopopiatul Turda, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot pe diaconul Florin Constantin Dobocan, pe seama parohiei Hășdate, protopopiatul Gherla și întru ierodiacon, pe monahul Arsenie Osovei de la mănăstirea Vad (protopopiatul Dej). Este însoțit de PC Arhid. Dan-Grigore Văscu, directorul postului de radio „Renașterea”.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Ioan Mihnea, fiul părintelui arhidiacon Daniel Frumos de la Seminarul Teologic. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

8 mai (Duminica Sfântului Apostol Toma): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al bisericii din satul natal, Oarța de Sus, județul Maramureș, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În biserică din Oarța de Sus, slujește Taina Sfântului Maslu și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” din Oarța de Sus.

9 mai: Cu prilejul Zilei Independenței de Stat, Zilei Europei, dar și cu prilejul împlinirii a 71 ani de la încheierea celui de-al II-lea Război Mondial, pe platoul din fața Catedralei Mitropolitane, participă la manifestările organizate. Săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește o alocuțiune.

Primește la reședință pe Înaltpreasfințitul Părinte Ștefan, Mitropolitul Primat al Estoniei și pe Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului.

În biserică din Ocnița, protopopiatul Bistrița, săvârșește slujba de înmormântare pentru adormitul întru Domnul, preotul paroh Vasile Drăgan, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În localitatea Ceanu Mic (paroh: Pr. Ioan Puiu), protopopiatul Turda, săvârșește slujba de binecuvântare a Centrului Catehetic „Sfântul Apostol Andrei”. Rostește un cuvânt de învățătură.

10 mai: În sala de conferințe a Hotelului Metropolis din Bistrița, participă la lucrările celui de-al XV-lea Simpozion de Medicină și

Teologie. Rostește o alocuțiune. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

11 mai: În Aula „Alexandru Domșa” a Universității Tehnice din Cluj-Napoca, participă la manifestările organizate cu prilejul împlinirii a 90 ani de viață de către domnul academician Horia Colan. Rostește un cuvânt duhovnicesc și îi conferă acestuia Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

Primește la reședință pe academicianul Sorin Dumitrescu.

Îl vizitează la domiciliu pe părintele profesor Dorel Man.

12 mai (Sfântul Ioan Valahul): În Biserica „Sfântul Arhidiacon Ștefan” din Maieru (parohi: Pr. Dan Dorian Cismaș și Pr. Ioan Lăpuște), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În sala mare a Centrului Catehetic din Maieru, prezidează conferința de primăvară cu preoții din protopopiatul Năsăud. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PC Pr. Liviu Vidican Mancu, directorul Seminarului Teologic Ortodox.

13 mai: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Învierii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură.

14 mai: În capela Seminarului Teologic, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Andrei Bica. Rostește un cuvânt de învățătură.

În centrul localității Panceu (paroh: Pr. Marius Peter), protopopiatul Dej, săvârșește slujba de resfințire a Monumentului Eroilor căzuți în cele două Războaie Mondiale. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

15 mai: Săvârșește slujba de sfințire a noii biserici din Tranișu Vale, protopopiatul Huedin. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește întru iconom stavrofor pe părintele Narcis Ioan Pașcu Rus și acordă domnului Gheorghe Boca, primarul comunei Poieni, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

16 mai: La sediul protopopiatului Turda, prezidează conferința preotească de primăvară. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită în parohia Dezmir-Aerodrom (paroh: Pr. Alin Sebastian Oprea Rus), în vederea stabilirii locului unde se va construi noua biserică. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PC Pr. Liviu Vidican Mancu, directorul Seminarului Teologic.

În sala mare a primăriei din Turda, participă la lansarea cărții „Episcopi și episcopii în estul Ungariei medievale” a profesorului Răzvan Mihai Neagu. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Catedrala Mitropolitană, săvârșește slujba Parastasului pentru membrii Academiei Române mutați la Domnul. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

17 mai: La Facultatea de Teologie, în calitate de îndrumător, participă la susținerea Tezei de Doctorat a profesorului Hadrian Conțiu din Târgu-Mureș.

În Aula Magna a Universității „Babeș Bolyai”, participă la simpozionul organizat cu prilejul împlinirii a 150 ani de la înființarea Academiei Române. Rostește o alocuțiune. Primește din partea Academiei Române „Diploma de Onoare”, iar din partea filialei Cluj a Academiei Române, medalia și diploma „Meritul Academic”.

Săvârșește slujba de sfințire a plăcii comemorative amplasate la intrarea în Biblioteca Academiei din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În incinta Bibliotecii Academiei, participă la lansarea volumelor editate în cinstea aniversării a 150 ani de la întemeierea Academiei Române.

Primește la reședință pe domnul Daniel Breaz, rectorul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba-Iulia.

În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, participă la concertul organizat cu prilejul împlinirii a 150 ani de la înființarea Academiei Române.

18 mai: Face o vizită în noul cartier clujean, situat între cartierul Grigorescu și comuna Florești, în vederea stabilirii unui loc pentru construcția unei biserici.

19 mai: La sediul protopopiatului Dej, prezidează conferința preotească de primăvară. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PC Pr. Liviu Vidican Mancu.

La Galeria „Paul Sima” a Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, participă la vernisajul expoziției „Amintiri cromatice din Grecia” a artistei Manuela Botiș. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei, Vadului, Feleacului și Clujului.

20 mai: În sala de audiții a Academiei de Muzică „Gheorghe

➤ Dima" din Cluj-Napoca, participă la concertul de muzică bizantină susținut de grupul „Sfântul Ioan Damaschinul”, condus de profesorul Sorin Albu. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

21 mai (Sfinții Împărați Constantin și Elena): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Dobric, protopopiatul Beclean, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În curtea școlii din Zoreni (paroh: Pr. Georgiță Petru Peica), protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de sfințire a Monumentului închinat Țăranului Român. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La intrarea în comuna Cojocna, protopopiatul Cluj I, săvârșește slujba de sfințire a trei Troițe. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă părintelui paroh, Georgel Rednic, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleafului și Clujului.

Primește la reședință pe domnul Vasile Sebastian Dâncu, vice prim-ministru în Guvernul României.

22 mai: Săvârșește slujba de resfințire a Bisericii „Sfântul Dimitrie Izvorătorul de Mir” din localitatea Ilva Mare, protopopiatul Năsăud. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui Cristian Lupșan de la parohia Ilva Mare II, distincția „Crucea Transilvană”, părintelui Solovăstru Dănilă de la parohia Ilva Mare I, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar domnului Alexandru Anca, primarul comunei, domnului Octavian Cișca, domnului Radu Văsiș și domnului Grigore Ureche, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

La sinagoga din Gherla, participă la festivitatea organizată cu prilejul dezvelirii Monumentului Memorial al Holocaustului. Rostește o alocuțiune. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, paradisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

23 mai: La Facultatea de Teologie participă la deschiderea Simpozionului Județean destinat profesorilor de religie. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Săvârșește slujba de binecuvântare a apartamentului parohial al Parohiei „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Insp. Nicolae Buda, Pr. Dorel Man și Pr. Ciprian Talos). Rostește un cuvânt de binecuvântare.

24 mai: În biserica parohiei Gherla III (parohi: Pr. Ioan Morar și Pr. Alexandru Fărcaș), prezidează conferința preotească de primăvară. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Săvârșește slujba de sfințire a noului iconostas al capelei din incinta Căminului pentru persoane vârstnice din Gherla. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Hirotesește într-un sachelar pe părintele slujitor Ioan Nicolae Tabără Cioloca. Acordă doamnei Maria Fodor, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleafului și Clujului și de PC Pr. Liviu Vidican Mancu, directorul Seminarului Teologic.

În Catedrala Veche din Baia Mare, împreună cu PS Părinte Iustin Sigheteanul, Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, săvârșește slujba de înmormântare pentru adormitul întru Domnul, preotul Alexandru Avram, nașul de botez al Înaltpreasfințitului Sale. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la reședința Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului.

25 mai: În biserica din Negreni, protopopiatul Huedin, săvârșește slujba de înmormântare a adormitului întru Domnul, preot Ioan Mureșan, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

Îl vizitează la reședință pe părintele Dorel Pușcaș din Huedin.

26 mai: În aula „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial se întâlnește cu absolvenții promoției 1996 a Facultății de Teologie.

La sediul protopopiatului Beclean, prezidează conferința preotească de primăvară. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită la Biserica „Buna Vestire” (paroh: Pr. Cristian Dragoș) și la capela Spitalului Orășenesc (slujitor: Pr. Pavel Rus) din Beclean.

Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului și de PC Pr. Liviu Vidican Mancu, directorul Seminarului Teologic.

La sediul Reprezentanței Mercedes din Cluj-Napoca, participă la festivitatea organizată cu prilejul împlinirii a 25 ani de la înființare și cu prilejul lansării unui nou model de autoturism. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Se întâlnește cu reprezentanții ai Asociației „Oastea Domnului”.

27 mai: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la examenul de ocupare a posturilor de preoți parohi la parohiile „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” din Bistrița și Dezmir (protopopiatul Cluj I).

La Centrul Eparhial din Baia Mare, participă la festivitatea organizată cu prilejul împlinirii a 95 ani de viață de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Iustinian. Asistă la slujba de Te-Deum, rostește un cuvânt duhovnicesc și îi acordă Arhiepiscopului Iustinian „Engolpionul și Crucea Transilvană”. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

28 mai: În parohia Urișor, protopopiatul Dej, săvârșește slujba de binecuvântare a noii capele mortuare. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă părintelui paroh, Călin Pop, distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Conferă, din partea Părintelui Patriarh Daniel, domnului ministru Ioan Rus, fiu al satului, Ordinul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”. Acordă domnului Gavril Rus distincția „Crucea Transilvană”, iar domnului Silviu Boldor, primarul comunei Cășeu, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, participă la festivitatea de absolvire a promoției 2016 de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

29 mai: Împreună cu PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord și cu PS Părinte Longhin de Bănceni, Episcop Vicar al Episcopiei Cernăuțului (Ucraina), săvârșește slujba de sfințire a bisericii mănăstirii de la Cormaia, protopopiatul Năsăud. Pe altarul de vară al mănăstirii, împreună cu ierarhii prezenți, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui duhovnic, Nicodim Sângeorzan, distincția „Crucea Arhiepiscopală”, maicii starețe, stavrofora Ecaterina Ghiran, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, domnului Marius Danci, distincția „Crucea Transilvană”, iar domnului Ioan Scurtu, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleafului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește într-un duhovnic pe părintele Florin Constantin Dobocan, de la parohia Hășdate, protopopiatul Gherla.

Primește la reședința delegația din Ucraina, condusă de Preasfințitul Părinte Longhin de Bănceni, Episcopul Vicar al Episcopiei Cernăuților.

30 mai: În curtea școlii din Gilău, protopopiatul Cluj I, săvârșește slujba de binecuvântarea a Centrului socio-educțional „Sfântul Ioan Valahul”. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă părintelui Iosif Hulpe de la parohia Gilău II, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

Face o vizită în biserica parohiei Gilău II. (paroh: Pr. Iosif Hulpe). Este însoțit de domnul Liciniu Câmpian, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

Primește la reședință pe PCuv. Ierom. Rafail Noica.

Îi binecuvintează pe absolvenții promoției 2016 de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

31 mai: În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Beclean (paroh: Pr. Vasile Cherhaț), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Gabriel, fiul părintelui Adrian Cherhaț, inspectorul de religie al județului Bistrița-Năsăud. Rostește un cuvânt de învățătură.

Pe altarul de vară al bisericii din parohia Jelna, protopopiatul Bistrița, săvârșește slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Vasile Sămărtean, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Pelerin în Țara Sfântă (II)

Pr. Georgel Rednic

(continuare din numărul anterior)

În jurul orei 18.00 am mers cu toții la masă, urmând să mă întâlnesc la ora 19.00, într-o sală a hotelului cu toți cei care vor să se spovedească și să se împărtășească la Sfânta Liturghie.

Am fost surprins plăcut să constat că au venit mai mulți decât cei cu care urmam să merg în noaptea la slujbă. Am crezut de cuviință ca mai întâi să le vorbesc despre ce înseamnă pocăința în viața omului și cum ar trebui să ne raportăm noi, în calitate de pelerini, la aceasta.

Am atras deja atenția că poarta sufletului omului în astfel de împrejurări se deschide și că este foarte important să găsești drumul spre ea pentru a vorbi de la suflet la suflet. Timp de o oră și jumătate am căutat să găsesc drumul spre sufletul fiecăruia din cei ce mă ascultau și să îi conving să pună început bun mântuirii lor chiar din locul de unde s-a propovăduit prima dată Evanghelia mântuirii. Uneori cu lacrimi în ochii mei, alteori cu lacrimi în ochii unora care mă ascultau, am vorbit despre pocăința așa cum Dumnezeu mi-a dat în acele momente.

În cele ce urmează voi aminti câteva idei:

„Dacă Sfântul Ioan Botezătorul și-a început propovăduirea spunând „Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor” (Matei 3, 2), iar Mântuitorul nu s-a sfiiți nici o clipă să reia aceleași cuvinte la începutul propovăduirii Sale (Matei 4, 17), mesaj preluat și de Sfinții Apostoli (Fapte 2, 38), este cât se poate de firesc să ne întrebăm cât ar trebui să fie de importantă pocăința în viața omului contemporan? Dacă în general, chiar și în gândirea biblică (Ioan 2, 10), suntem obișnuiți ca să punem la început ceea ce este mai important, mai vital sau mai bun, este cât se poate de evident că referința la pocăință încă de la începutul propovăduirii nu face altceva decât să sublinieze importanța sa. Că pocăința a fost înțeleasă de către Biserica Primară ca o învățătură de căpătâi a vieții creștine o mărturișește chiar Sfânta Scriptură (Evrei 6, 2).

Oare de ce credincioșii ortodocși români contemporani renunță cu atât de mare ușurință la folosirea corectă a termenului de „pocăință”, atât de specific și de des întâlnit în cadrul slujbelor Bisericii? Una dintre posibilele explicații ar fi că marea majoritate a credincioșilor nu participă la vecernie, la utrenie, sau la alte slujbe unde suntem invitați cu toții la pocăință. Oare de ce suntem de acord să îi numim pe alții „pocăiți”, chiar oarecum disprețuindu-i cu această titulatură pe cei din cadrul cultelor neoprotestante, iar noi nu râvnim nici o clipă la această denumire? Un posibil răspuns ar fi că cei mai mulți dintre noi nu înțelegem invitația pe care ne-o face Biserica de fiecare dată când participăm la vreo slujbă „ca cealaltă vreme a vieții noastre în pace și într-un pocăință a o săvârși”.

Cu siguranță că în acest context ar trebui să ne întrebăm ce este pocăința: dacă este înțeleasă corect nu este altceva decât schimbarea minții, schimbarea modului de viațuire astfel încât omul „să se întoarcă de la întuneric la lumină și de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, ca să ia iertarea păcatelor și parte cu cei ce s-au sfințit” (Fapte 26, 18). Pocăința nu este ceva abstract, doar un concept care să fie doar gândit și atât, sau doar un sentiment intens care a pus stăpânire la un moment dat pe cineva, ci un mod de viațuire, care a fost asumat de minte, experiat de inimă și pus în lucrare de voința omului. Pocăința este ceva cât se poate de concret care vizează omul în dualitatea sa, trup și suflet, care trebuie să cuprindă într-o măsură tot mai mare rațiunea, sentimentul și voința oricărui om.

Importanța pocăinței, în viața oricărui creștin, este subliniată de unicitatea ei (Evrei 6, 6) atunci când vine vorba de aspectele esențiale ale credinței. Că acest concept de pocăință este unul foarte complex o subliniază și lucrarea Păstorul lui Herma în care avem imaginea importanței pocăinței după primirea botezului și avertizarea că trebuie să trăim în curăție, iar în cazul în care cineva, „fiind ispitit de diavol păcătuiește după acea sfântă și mare chemare, acela poate să facă pocăință o singură dată” (PSB 1, 3,2,6, p. 251). Mă veți întreba: Părinte noi nu am păcătuit după Botez nu o dată, ci de multe ori, mai poate fi vorba de pocăință în astfel de cazuri?

(continuare în numărul următor)

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinte, Pr. Dan Popovici, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Cezar Ungureanu, Protos. Benedict Vesa

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Locuri de întâlnire cu lucrările lui Constantin Brâncuși și cu ctitoria Sfântului Nicodim Pelerinaj pe jos la Mănăstirea Tismana

Iulia Anamaria Mureșan

Sâmbătă, 14 mai, așa cum le este obiceiul, o bună parte dintre ascoriștii clujeni au pornit „cu noaptea în cap” să colinde țara în căutare de locuri binecuvântate de Dumnezeu. Ținta lor a fost, de data aceasta, Mănăstirea Tismana, întemeiată de Sfântul Nicodim și cel mai vechi așezământ monahal din

Țara Românească, care încă funcționează.

Cei 82 de pelerini au pornit spre Târgu-Jiu vineri noaptea, având ca dimineață să se vadă în fața imaginilor despre a căror reprezentare învățaseră la școală și pe care o bună parte din ei le văzuseră doar în fotografii: Poarta Sărutului, Aleea Scaunelor și Masa Tăcerii, opere ale lui Constantin Brâncuși, expuse în Parcul Central al orașului. „Am intrat în poze!”, a exclamat unul dintre pelerini, uimit fiind de ceea ce vedea și de faptul că se afla acolo.

Fără a zăbovi prea mult, tinerii și-au continuat drumul. O parte din ei cu bicicleta, alții tot cu autocarul, până în satul Arcani, unde au coborât, pentru a parcurge pe jos cei 25 de kilometri rămași până la mănăstire. Înainte de a purcede la drum, au poposit la Mănăstirea Lainici, unde s-au închinat la moaștele Sfântului Irodion și la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului. Tăcerea bisericii mănăstirii a fost despicată de glasuri sfioase ce intonau cântări hrănitoare de suflet.

Începutul pelerinajului pe jos a fost marcat, în satul Arcani, de bătaia fermă de toacă, amintind de goamele care anunțau plecarea soldaților la război. Era, într-adevăr, și acesta un război al trupului, care probabil nu înțelegea de ce trebuie să depună atâta efort, dar însuflețirea și voința i-au dat putere și hotărâre – atât de multă, încât oboseala aproape că nu își mai găsea locul. Și chiar dacă s-a strecurat, popasurile pe pajștișile verzi ale Olteniei au alungat-o cu repeziune.

Văile răsunau de cântări ale Învierii și ale Sfintei Liturghii. A fost loc și de ploaie, ba chiar și cu gheață, dar Dumnezeu ne-a dat și loc de adăpost. Apoi iar a venit soarele și vremea bună. Toate acestea – frumusețea naturii, osteneala, schimbările bruște ale vremii – ne vorbeau despre viața duhovnicească și probabil și despre istoria mănăstirii la care voiam să ajungem.

Ajunși acolo, una dintre maici ne-a relatat și perioadele în care biserica devenise hambar. Era, într-adevăr, o vreme de restriște. Am aflat și despre schimbările arhitecturale ale clădirilor, precum și de modul de organizare al vieții monahale – la început, mănăstirea a fost de călugări, iar apoi de monahii. Cu toate acestea, abundența de apă și bogăția vegetației, precum și biruințele pe care mănăstirea le-a avut asupra diverselor stăpânii și prigoane, fac din acel loc o mărturie vie a purtării de grijă a lui Dumnezeu și o adevărată a cuvintelor Sale: „Nu vă voi lăsa orfani; voi veni la voi” (Ioan 14, 18).

Drumul spre casă a fost tapetat cu emoția de a ajunge la Mănăstirea Prislop înainte de a se închide. Ajunși acolo cu doar câteva minute înainte de ora 21.00, mare ne-a fost bucuria să vedem că poarta era încă deschisă! Însă, după ce am coborât din autocar, poarta s-a închis. Așteptam, așadar, întâlnirea noastră cu Părintele Arsenie la mormântul său, și prin el, cu Dumnezeu, precum cele zece fecioare din pildă, înaintea cămării de nuntă. Însă, din mila Maicii Domnului, nu am fost cu totul alungați, ci am fost lăsați totuși să intrăm. Mult am încercat noi și coordonatorul de grup să-l convingem pe portar să ne deschidă. Mai venise și un grup din județul Neamț. Însă toate rugămintele noastre rămăneau fără răspuns din partea sa. Era, se pare, un portar bun și ascultător față de mai-marii săi. Câteva fete au început să intoneze „Îngerul a strigat”. În acest timp, coordonatorul de grup a încercat să ia legătura cu una dintre maici. Înainte ca fetele să apuce să termine, duhovnicul mănăstirii și o maică ne-au întâmpinat și ne-au dat voie să intrăm. Mare ne-a fost bucuria. Încă o dată s-a vădit ajutorul clar al Maicii Domnului. Din nou ea, adevărata Portăreasă, a deschis porțile milei din inimile gazdelor.

Și de data aceasta s-au întâmplat lucruri inedite pe parcursul pelerinajului. Așa precum în alte pelerinaje, cel de la Mănăstirea Sâmbăta, ne-a însoțit încă de pe drum un câine alb până sus, la chilia Părintelui Arsenie și înapoi la mănăstire, cum la Mănăstirea

Dintr-un lemn s-a înmulțit ciorba și am primit locuri de cazare aproape de biserică, acum s-a adăugat și această mare mijlocire a Maicii Domnului. Însă și Sfântul Nicolae ne-a purtat de grijă. Unuia dintre pelerini îi era încă foame, dar merindea i se terminase. L-a rugat pe Sfântul Nicolae să-l ajute. La scurt timp, a primit, de la un băiat pe nume Nicolae, o conservă de paște, banane și pâine. Minutat este Dumnezeu întru Sfinții Săi!

De la Facerea lumii la restaurarea omului prin Înviere – în cântece tradiționale românești

Spectacol de Florii

– Ceata „Sfântul Ioan Valahul”

Iulia Anamaria Mureșan

Sâmbătă, 23 aprilie 2016, în ajun de Florii și cu doar o săptămână înainte de Învierea Domnului, ceata „Sfântul Ioan Valahul” a comunității Bisericii Studenților din Campusul Hasdeu a prezentat un buchet de cântări culese din popor, din diferite zone ale țării, cele mai multe fiind din Ardeal. Acestea transpun, într-o împletire inedită de versuri și melodii, Facerea lumii, căderea lui Adam din Rai, durerea lui Dumnezeu față de aceasta, planul Său de Mân-

tuire, Patimile Mântuitorului și jertfa Lui pentru a-l scoate pe el și pe toți cei de după el din chingile iadului, Învierea și Judecata de apoi. Drept urmare, spectacolul a fost intitulat *De la Facerea lumii la restaurarea omului prin Înviere – în cântece tradiționale românești*. Gravitatea momentului a fost marcată de solemnitatea interpreților. De data aceasta, vioara nu a fost folosită decât pentru a acompania un singur cântec, cele mai pregnante și mai des întrebunțate fiind doba și toaca.

Ciclicitatea spectacolului a dat-o cântarea *La mijlocu ceriului*, interpretată în mod original de Grigore Leșe. O parte din aceasta a fost intonată atât la începutul, cât și la sfârșitul reprezentării. Dinamica a fost, de asemenea, deosebită. Interpreții au reușit să redea prin mișcarea scenică cei patru stâlpi de argint pe care țărănul român îi percepea ca fiind proptelele pe care a fost zidită lumea. A fost prefigurată și mișcarea luminătorilor cu care Dumnezeu a „împodobit” cerul. Încă de la prima cântare s-a anunțat Jertfa Mântuirii și deschiderea porților Raiului prin moartea și prin Învierea Sa. După ce a fost descrisă facerea lumii, a fost descris și Sfatul Treimii: „Jar la masă cine șede/Șede Domnul Dumnezeu/Cu Hristos, cu Fiul Său,/Tot închină cu-un păhar/Și-n fundu’ păharului/Scris-i floarea Raiului”. Ulterior, versurile cântecelor care au urmat au prezentat gradual toate celelalte evenimente descrise anterior.

Am rămas din nou uimiți în fața profunzimii gândirii țărănului, exprimată în cuvinte simple. Versuri precum „Și-o făcut Domnul Hristos/Pe Adam foarte frumosu”, „De când Domnul S-a născutu/Și pământul l-au făcut” arată clar conștiința Treimii în Unime și a participării fiecărei Persoane la zidirea omului și a întregii lumi. De o înaltă profunzime teologică sunt și versurile „Pentru tine, moș Adame/Mi-au bătut piroane-n palme”, „Luă Hristos Cruce Sa/Merse la iad cu dânsa/Și porțile le-o sfărmat/Și din verș așe-o străgat:/Adame, zădire me/Leși afară de-aice/Pântru-al tău mare păcat/Grele chinuri am răbdat.”

Acestea și altele ne-au deschis inima spre Săptămâna Patimilor ce avea să vină, dar și spre frumusețea Învierii și biruința ce transpore din ea.

Apa, sângele și Duhul

Dumitru Fișcu

Acum câțiva ani, după sfințirea apelor din Ajunul Bobotezei, soției mele i s-a rupt apa. Gresia din bucătărie s-a acoperit în câteva ore de un lichid care, spre mirarea noastră, mirosea foarte frumos. La botezul Mariei, când ea s-a născut din nou, din apă și din Duh, mi-am amintit de mirosul acela. În Biserică miroase frumos, ca-n pânțele unei mame, m-am gândit. *Bine este să fim noi aici* (Matei 17, 4).

În liceu am participat la un concurs de creație literară, cu o poezie care se intitula *Sunt un avort*. Când am terminat de citit, ceilalți participanți m-au aplaudat, ceea ce m-a făcut să-i disprețuiesc pe toți. Cum să aplauzi pe unul care se declară un avort? Un membru al juriului mi-a spus că am nevoie de psihanaliză. Pe el l-am respectat, dar nu l-am ascultat. Și bine am făcut.

Nu de psihanaliză aveam eu nevoie, ci de cineva care să mă nască din nou. Suferințele omului nu sunt întrecute de nimic, decât de răutatea sa. Pentru că răutatea, spre care *cugetul inimii omului se pleacă din tinerețile lui* (cf. Facerea 8, 21), este și cauza tuturor relelor. David, după ce și-a cunoscut păcatul cu Batșeba, se tânguia (în ebraică): *Lev tahor berali Elohim!* (Psalmul 50, 11). Inimă curată creează întru mine, Dumnezeule! A folosit verbul *bara*, care mai este

folosit pentru crearea din nimic a lumii, de către Dumnezeu. Nu de o mică purificare psihanalitică simțea nevoia David, ci de zdrobirea inimii, urmată de crearea ei din nou, din nimic.

Când omul se îndepărtează de Dumnezeu, el înaintează spre nimic, pentru că doar *Dumnezeu este* cu adevărat. Atunci nu-i mai rămâne decât să filozofeze asupra nimicul ce-l înconjoară. Acesta este nihilismul. El e mai mult descrierea unei stări și încăpățănarea de a rămâne în ea. Ca atunci când îți scarpini o rană până la sânge și începe să-ți placă. Cam așa sunt plăcerile pe care noi le numim ale vieții.

L-am iubit întotdeauna pe Kafka. El spunea undeva că „plăcerile acestei vieți nu sunt ale ei, ci reprezintă frica noastră de înălțare la o viață superioară; chinurile acestei vieți nu sunt ale ei, ci auto-tortura noastră din pricina acelei frii”. Mulți frați rămași acasă spun că viața aceasta e ademenitoare și plină de plăceri, pe când creștinismul e greu și plin de dureri. Eu cred că ei vorbesc așa pentru că nu au fugit niciodată de-acasă și nu au cunoscut nici porcii, nici foamea, nici roșcovele. Cine le-a cunoscut, însă, poate mărturisi că *mai bună este o zi în curțile Tale decât mii* (Psalmul 83, 11) oriunde altundeva.

Când spuneam în liceu că sunt un avort nu făceam decât să adevăresc cuvântul lui David: *S-au abătut păcătoșii din sânul [mamei], au rălăcit din pânțele, au grăit minciuni. Furia lor e asemenea cu a șarpelui, ca a viperei surde care-și astupă urechile pentru a nu asculta glasul descântătorilor, al farmecelor fermecătorului priceput* (Psalmul 57, 4-6, Septuaginta). Fermecătorul priceput este Hristos care te farmecă, te vindecă de mânia împotriva lui Dumnezeu, asemănătoare cu cea a șarpelui din Rai, a diavolului care a corupt mintea omului cu minciunile sale. Hristos te întoarce în pânțele din care ai rălăcit, te readuce în sânul mamei. În sânul Bisericii Lui.

Aici, în Biserică, suferințele absurde care cutremură lumea se transformă în dureri ale nașterii. Chinurile, suferințele, bolile te strâmtorează ca pe toți oamenii, dar te împing spre Dumnezeu. Apropiindu-te de Dumnezeu, Îl simți încă de aici, așa cum pruncul aude încă din pânțele mamei vocea tatălui său. La fel creștinul trăiește încă de aici, din pânțele Bisericii, ceva din viața veacului viitor. Și această mică descoperire a Vieții îl face să o dorească mai mult decât ceea ce înainte numea viață, dar care, de fapt, era mai mult moarte.

Încă îl iubesc pe Kafka. El scria undeva: „De ce te plângi, suflet părăsit? De ce zbori fâlfâind pe lângă casa vieții? De ce nu te duci departe, unde-ți e locul, și stai să te lupți aici pentru ceva care nu-ți aparține? Nu da cioara vie de pe gard pentru vrabia din mână, pe jumătate moartă, care se apără din răsuputeri”. Mulți cred că luptă pentru viață, atunci când fac tot felul de compromisuri morale, când calcă și pe cadavre. Dar mirosul putreziciunii care, mai devreme sau mai târziu, le va inunda nările, îi va trezi la realitate. Aceasta nu este viață, ci moarte.

„Cunoscând sfinții cu înțelepciune nestatornică și trecerea succesivă a vieții acesteia, au înțeles că nu aceasta este viața dăruită de Dumnezeu oamenilor la început, ci au învățat tainic că Dumnezeu a creat la început alta, dumnezeiască și mereu la fel, una despre care au înțeles că e demnă de Dumnezeu, Care e bun” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, Ambigua, 43). Numai cine gustă din Viața aceasta adusă de Domnul Iisus Hristos poate să mărturisească cu

toată inima că Dumnezeu este bun. Numai cine gustă din Trupul și Sângele Domnului, în Biserică, poate să cunoască Viața aceasta, și să mărturisească bunătatea lui Dumnezeu, prin propria lui viață, prin propriul lui sânge.

Izbăvește-mă de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele (Psalmul 50, 16, Septuaginta), se tânguia David după ce își cunoscuse păcatul. Poate se gândea la uciderea lui Urie, al cărui autor moral era el. Dar poate se gândea la propriul lui sânge, sângele acela clocoțitor care se aprinsese la vederea frumoasei Batșeba, ieșind din apele băii. „Una este să cânti iubita. Alta, vai, acel ascuns, vinovat Zeu – fluviu al sângelui”. Așa se tânguia un alt mare poet – Rilke.

În liceu am cunoscut și eu pe Zeul acesta. „Iubind s-a pogorât el în sângele său mai bătrân, în genuni, unde stăpâna Înfiătorului, încă ghiftuit cu străbuni” (Rilke, *A treia elegie*). Atunci am înțeles de

ce a îngăduit Dumnezeu ca primii oameni să întâlnească șarpele în Rai – pentru ca ei să nu ajungă asemenea șarpelui. Așa cum diavolul a căzut neispitit de nimeni, la fel putea și omul să se îndepărteze de Dumnezeu fără nici o ispită. Dar în întâlnirea lor cu cel rău, oamenii au cunoscut, chiar dacă destul de târziu, unde pot ajunge dacă se îndepărtează de Cel ce este. Așa cum David, întâlnindu-se cu Saul, de la care Duhul Domnului se depărtase și-l *tulbura un duh rău, trimis de Domnul* (I Regi 16, 14), a înțeles ce este omul

fără Duhul lui Dumnezeu. Astfel că mai târziu, în pocăința lui, a știut să strige: *Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine* (Psalmul 50, 12). Fără Duhul Domnului, omul ajunge asemenea duhului rău.

Ioan, ucenicul cel iubit, scria în epistola sa că *trei sunt care mărturisesc pe pământ: Duhul și apa și sângele, și aceștia trei mărturisesc la fel* (I Ioan 5, 8). După

ce Alexandra a născut-o pe Maria, o asistentă m-a chemat să o vad. Prin ușa crăpată am văzut-o pe soția mea obosită și masa pătată de sânge. Apoi am întrezărit-o doar câteva secunde pe fetiță, și ușa s-a închis. Am plâns de bucurie. Acum mă gândesc că lumea aceasta e plină de sânge, de lacrimi – adânc întunecat ca marea cea mare. Dar Duhul lui Dum-

nezeu nu va înceta să Se poarte pe deasupra acestor ape, până când toți vom *vedea cer nou și pământ nou. Căci cerul cel dintâi și pământul cel dintâi au trecut; și marea nu mai este* (Apocalipsa 21, 1). Lumea aceasta nouă o putem întrezări încă de acum, prin Biserică, ca pe un copil în maternitate, măcar câteva secunde. Dar viața, oricât ar fi de lungă, nu ne-ar ajunge pentru a o mărturisi pe măsura frumuseții ei nepieritoare. De aceea Viața e veșnică.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.
Adresa ASCOR: Biserica din Hașdeu 45 Cluj-Napoca
Redacția FILOCALIA: Piața Avram Iancu, nr. 18, Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567